

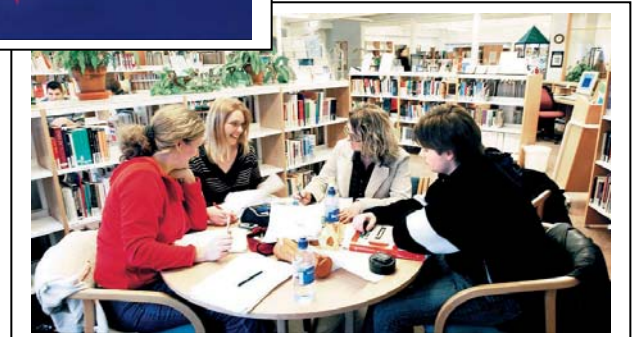

Høgskolen i Østfold

ÅRSRAPPORT 2006

HEFTE 1

Helheten

INNHold

	SIDE
FORORD	4
1 UTFORDRINGER	6
2 STUDIEPORTEFØLJE OG STUDIEUTVIKLING	
2.1 Sammensetningen av studieporteføljen	7
2.2 Studieutvikling	8
2.3 Samarbeid med andre institusjoner	9
3 STUDENTREKRUTTERING OG MARKEDSFØRING	
3.1 Søkertall og opptak	
3.1.1 Utviklingen i søkertall	10
3.1.2 Utviklingen i opptakstill	11
3.2 Rekrutteringstiltak og markedsføring	12
4 GJENNOMFØRING AV STUDIENE	
4.1 Studentene	13
4.2 Internasjonalisering	
4.2.1 Arbeidsdeling og organisering	15
4.2.2 Samarbeid	16
4.2.3 Studentutveksling	16
4.2.4 Lærerutveksling	17
4.2.5 Studietilbud og internasjonalisering som del av studietilbudene	18
4.3 Gjennomstrømming	
4.3.1 Strykprosent og karakterfordeling	18
4.3.2 Fullførte studieprogram og gjennomføringsgrad	19
4.3.3 Studiepoengsproduksjon	20
4.3.4 Tiltak for å forbedre gjennomstrømming	22
4.4 Studiekvalitet og læringsmiljø	
4.4.1 Kvalitetsarbeid	23
4.4.2 Læringsmiljø	24
4.4.3 Oppfølging av NOKUT-evalueringer	24
4.4.4 Studentevalueringer	25
4.4.5 Arbeid med undervisnings-, veilednings- og vurderingsformer	26
4.4.6 Studentdemokrati og studentvelferd	27
5 FORSKNING OG UTVIKLING	
5.1 Organisatoriske tiltak for FoU og kommersialisering	27
5.2 FoU-aktivitet	28
5.3 Vitenskaplig publisering	29
6 FORMIDLING OG SAMFUNNSKONTAKT	30
7 PERSONAL- OG ORGANISASJONSUTVIKLING	
7.1 Organisering og ledelse	32
7.2 Kompetanse	
7.2.1 Doktorgradsutdanning og rekrutteringsstipendiater	32
7.2.2 Kompetanseoppbygging i sykepleier- og ingeniørutdanning	33
7.2.3 Annen kompetanseoppbygging underv.- og forskningspersonalet	33
7.2.4 Kompetanseoppbygging teknisk/adm.personale	34
7.2.5 Rekruttering	34

		SIDE
7.3	Helse, miljø og sikkerhet	34
7.4	Likestilling	35
7.5	Miljøledelse	36
8	INFRASTRUKTUR OG STØTTEFUNKSJONER	
8.1	Administrative tjenester	37
8.2	Bibliotek tjenester	39
8.3	IT-tjenester	40
8.4	Bygninger	40
8.5	Universell utforming	40
9	RESSURSINNSATS	
9.1	Personalressurser	41
9.2	Økonomi	
	9.2.1 Bevilgningsfinansiert virksomhet	44
	9.2.2 Eksternt finansiert/samfinansiert virksomhet	46
	9.2.3 Effektivitetsindikatorer	47

FORORD

2006 markerte slutten på Remmen-utbyggingen. I august kunne vi for første gang arrangere felles åpning av studieåret i de nye lokalene. 15. september ble høgskoleanlegget offisielt åpnet av statsråd Øystein Djupedal gjennom en høytidelig seremoni. Høgskolen fikk mye positiv medieoppmerksomhet rundt åpningen. Andre hendelser i 2006 som sørget for medieoppslag var bl.a. lokaliseringsdebatt, rektorskifte og valg av ny lederstruktur.

Høgskolens viktigste ansvar er utdanning. Det er derfor bekymringsfullt at vi i 2006 registrerte en nedgang i antall studenter og dermed også færre avlagte studiepoeng. Det krever full oppmerksomhet framover for å snu denne trenden, og her vil evalueringen av Kvalitetsreformen, som forelå ved utgangen av året, være viktig bakgrunnsinformasjon.

Men 2006 har også vært preget av avdelingenes arbeid med å forberede nye masterstudier. Forutsetningen for å fremme forslag om nye studier har vært at avdelingene måtte klare det innenfor eksisterende økonomiske rammer, så dette har vært en krevende øvelse for fagmiljøene. På grunnlag av avdelingenes utredninger vedtok høgskolestyret høsten 2006 at søknad om tre nye masterstudier skal sendes til NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) våren 2007. To av de planlagte masterstudiene er samarbeidsprosjekt med andre institusjoner, og dette vil bidra til å styrke høgskolens nettverk, både nasjonalt og internasjonalt.

De statlige styringssignalene om økt internasjonalisering er tydelige. I 2006 har det vært utstrakt samarbeid mellom Internasjonalt kontor og avdelingene for å gi studentene best mulig veiledning om muligheten til å reise ut. I løpet av høsten ble også arbeidet med å tilrettelegge enda bedre for internasjonalisering i studieplanene satt i gang. Vi hadde en solid oppgang av studenter som reiser ut på kortere opphold, og det var også økende interesse for å reise på lærerutveksling. Men antallet utvekslingsstudenter som reiste ut for tre måneder eller mer gikk noe ned i 2006, og det samme gjaldt antallet innkomne utvekslingsstudenter. Dette krever økt oppmerksomhet i 2007.

En utdanningsinstitusjon er avhengig av et godt samspill med studentene, ikke minst med studentdemokratiet, for å være et attraktivt lærested. Det er hyppig kontakt mellom høgskolens ledelse og studentdemokratiet, og studentlederen ved høgskolen er medlem av høgskolens ledergruppe. Rektor og direktør har jevnliges kontaktmøter med Studentsamskipnaden og studentlederen for å sikre god dialog.

En av høgskolens største utfordringer er kompetanseheving av personalet. Arbeidet med kompetanseheving på sykepleierutdanningen for å oppfylle NOKUT sine krav har stått sentralt også i 2006, og vi er optimistiske mht. å innfri akkrediteringskravene i 2007. NOKUT gjennomførte en evaluering av allmennlærerutdanningen i 2006; resultatene av denne forelå høsten 2006, og institusjonen har tatt fatt i de svakhetene som evalueringen har avdekket.

I 2006 ble det gjennomført en del organisatoriske grep for å legge til rette for økt forsknings- og utviklingsarbeid (FoU) ved høgskolen; dette har ført til mer oppmerksomhet rundt FoU internt. Ordningen med et sentralt FoU-utvalg og lokale FoU-koordinatorer ser ut til å fungere tilfredsstillende. Vi ser en gledelig økning i høgskolens publisering: en forsiktig økning innenfor vitenskapelig publisering og en markant økning når det gjelder formidlingsvirksomhet. Men dette er fortsatt ett av de områdene hvor institusjonen har størst forbedringspotensial. Skal høgskolen innfri akkrediteringsforskriftens krav og få godkjent nye masterstudier, er fortsatt vekst innenfor FoU helt nødvendig.

En av høgskolens sentrale oppgaver er å være en regional aktør og delta både i samfunnsutviklingen og – debatten. Høgskolen er en aktiv samarbeidspartner i regionen, og vi kan vise til mange konkrete prosjekter med både offentlig og privat sektor. Som en grensenær høgskole, er det også naturlig at vi deltar i regionalutvikling på tvers av grensen. Interreg-programmet har også i 2006 betydd mye for vår rolle som regional aktør. Men selv om institusjonen er aktiv på dette feltet, har vi en utfordring i å synliggjøre og dokumentere dette arbeidet bedre. Derfor ønsker vi i 2007 å lage en temaplan for samfunnskontakt og formidling.

Gjennom vårt samfunnsoppdrag har vi et godt utbygd regionalt nettverk. I 2006 har vi fortsatt arbeidet med å bygge ut våre kontakter til andre universitet og høyskoler. Samarbeidet med Universitetet for miljø og biovitenskap (UMB) på Ås blir stadig tettere. I løpet av 2006 har det blitt etablert flere konkrete faglige samarbeid og overgangsordninger mellom de to institusjonene; dette følges opp videre. I 2006 fornyet vi UNISKA-avtalen (Universitetsalliansen Indre Skandinavia) fram til 2010, og flere samarbeidsprosjekt tyder på at dette fortsatt kommer til å være en viktig arena for høyskolen.

1. UTFORDRINGER

Årsrapporten peker på en rekke utfordringer i høgskolens framtidige utvikling.

Sammensetningen av studieporteføljen

Det faktum at utviklingen helt fra 1994 har dreid studieporteføljen mot mer kostbare studier uten at det gir full uttelling i basisbevilgningen fra departementet presser økonomien mer og mer. Styret må ha dette i tankene når nye masterstudier diskuteres. Dersom vi tar utgangspunkt i DBH-statistikkene (DataBase for Høyere utdanning), ser vi at HiØ målt med mange parametere er dyrere per student enn høgskoler det er grunn til å sammenligne seg med.

Rekruttering

Rekruttering til realfagene er fortsatt bekymringsfull selv om det på enkelte områder er lyspunkter. Som del av studieporteføljegjennomgangen er det nødvendig å ha fokus på denne utfordringen. Har HiØ den riktige fagporteføljen her? Vil vi med såpass små fagmiljøer innenfor ingeniøruddanning hevde oss i konkurransen med andre høgskoler, eller bør vi spisse mer? Utnytter vi mulighetene for samarbeid med IKT-studiene på en god måte?

Kompetanseutvikling

Sykepleierutdanningen ser ut til å nå sine målsettinger for kompetanseheving innenfor tidsfristen satt av NOKUT. Det gjenstår imidlertid store utfordringer for en rekke andre utdanninger. Dette betyr at FoU-tid fortsatt må kanaliseres mot kompetanseoppbygging, noe som kan gjøre det mer krevende å øke publikasjonspoengene. Det vil også være behov for betydelige ressurser i form av strategiske midler da de avdelinger det gjelder, vanskelig kan make et slikt løft innenfor normal budsjettfordeling.

Rekrutteringsstipendiatstillingene må også sees på som kompetanseutvikling for høgskolen. Det er derfor viktig at de som er i slike stillinger kan fortsette ved HiØ etter fullført løp. Rekrutteringsplanene for den enkelte avdeling må derfor ta høyde for det. Fokus må også være på å få stipendiatene igjennom på normert tid.

Alderssammensetningen innenfor undervisnings- og forskningspersonalet tilsier at det må arbeides målbevisst med nyrekruttering av førstekompetente.

Større forsknings- og utviklingsinnsats

For å møte denne utfordringen må de ressursene vi har utnyttes bedre. En måte å gjøre det på er å gi mer konsentrert tid til FoU enn hva som ofte er tilfelle i dag. Vi kunne populært kalle det periodisert FoU.

Midler til drift

Utgiftene til husleie og drift vil måtte være et fokusområde også i de kommende årene, ikke minst på bakgrunn av manglende husleiekompensasjon. Flytting av ingeniøruddanningen til Kråkerøy vil innebære en større investering når det gjelder både inventar, investering i infrastruktur og flytting. Det kan vanskelig hentes midler fra driftsbudsjettet til dette. Styret må derfor avsette betydelige midler de to nærmeste årene.

Kontorsituasjonen på Avdeling for lærerutdanning er en utfordring som også vil kreve betydelige midler for å kunne løses på en bedre måte enn det som er tilfellet i dag. Dette må det også settes av penger til.

Generell økonomisk utfordring

Årsrapporten viser med all tydelighet at det må aktivitetssendringer til. Endring er alltid vanskelig, og vanskeligere jo nærmere det enkelte fagmiljø det skal skje. Vi er imidlertid nødt til å gå videre med den kunnskap vi nå har fra den ressursanalyse som ble sluttført i 2006. Beslutningen om hvilke studier vi skal ha, og hvor de skal gis er det styrets ansvar å ta. Vår største utgiftspost når det gjelder

undervisning er lønnskostnadene. HiØ er en av de høgskolene som har flest ansatte per student uten at vi kan se resultater for eksempel i gjennomstrømningsprosenten. En av grunnene til det er at vi har flere studier med såpass få studenter at inntektene ikke står i forhold til utgiftene med å opprettholde studiet.

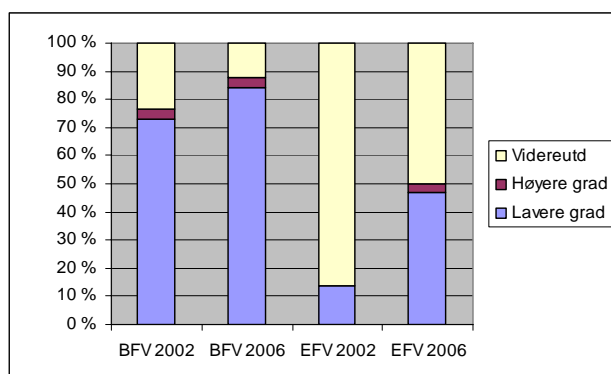
2. STUDIEPORTEFØLJE OG STUDIEUTVIKLING

2.1 Sammensetningen av studieporteføljen

Høgskolens studietilbud består i hovedsak av studier finansiert over den statlige grunnbevilgningen. Mens forholdet mellom bevilgningsfinansierte og eksternt finansierte tilbud var 65/35 i 2002, er den nå hele 76/24. Denne dreiningen er delvis forårsaket av at man i en periode med synkende studenttall i ordinære studier har valgt å ta inn populære eksternt finansierte tilbud i den bevilgningsfinansierte studieporteføljen.

Høgskolens studieportefølje er sammensatt av studier på ulike nivåer: lavere grad, videreutdanninger og høyere grad. Figuren nedenfor viser fordelingen av type studier i 2002 og 2006 for henholdsvis bevilgningsfinansierte og eksternt finansierte studietilbud basert på antall tilbud.

Figur 1. Sammensetning av studieporteføljen – antall tilbud

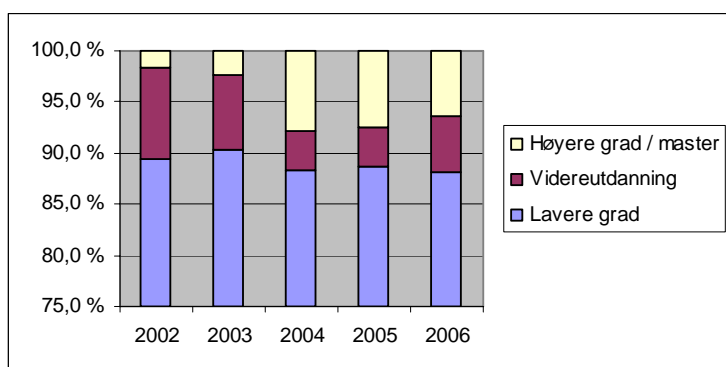
Det har vært en dreining i studieporteføljen fra videreutdanning til lavere grad for både bevilgnings- og eksternt finansierte studietilbud, mest markant for de eksternt finansierte studiene. Endringen har vært størst ved Avdeling for lærerutdanning der antall eksternt finansierte tilbud er redusert med 63 %. Dette kan blant annet ha sammenheng med en lavere betalingsvilje hos den aktuelle målgruppen og en vanskeligere økonomisk situasjon i kommunesektoren de siste årene. På den annen side ser vi en betydelig vridning i retning etterutdanning særlig når det gjelder antall deltakere. Dette kan tyde på at kommunene i oppfølgingen av Kunnskapsløftet har valgt å prioritere kortere kurs med et større antall deltakere.

Andel tilbud innenfor høyere grad har økt noe både for bevilgnings- og eksternt finansierte studietilbud. Antallet tilbud er fortsatt begrenset, men det vil trolig øke noe som følge av satsning på flere masterstudier.

Mens figur 1 ovenfor viste sammensetningen av studieporteføljen basert på antall tilbud, er forholdet noe annerledes dersom vi ser på fordelingen av studentene mellom de ulike tilbudene. Figur 2 viser hvordan studentene fordeler seg på ulike nivåer innenfor de bevilgningsfinansierte studiene.

Figur 2. Sammensetning av den bevilgningsfinansierte studieporteføljen – antall reg. studenter

Når det gjelder antall studenter, viser figuren at det har vært en dreining fra lavere grad og videreutdanning til høyere grad/master. Samme dreining har funnet sted ved øvrige statlige høyskoler.

Sammensetningen av studieporteføljen har også betydning for den bevilgningen høyskolen mottar fra departementet. Studiene er gruppert i 6 priskategorier ut fra antatt kostnadsnivå der kategori A inneholder de mest kostnadskrevene studiene og kategori F de "billigste". Også her har situasjonen endret seg fra 2002 til 2006. Vi ser en økning i antall studenter i kategori C og D samt en reduksjon i kategori E, eller sagt på en annen måte – det er nå flere studenter i mer kostnadskrevene studier. Dette hadde vært uproblematisk dersom dette ble kompensert fullt ut gjennom en økt bevilgning, men ettersom kompensasjonen kun gjelder 40 % av prisen (honorering av studiepoengsproduksjon) innebærer dette i praksis en lavere gjennomsnittspris pr student.

2.2 Studieutvikling

Studieutvikling er en kontinuerlig prosess i alle fagmiljøer. Som ledd i oppfølging av ressursanalysen og gjennomgangen av studieporteføljen er det i flere avdelinger gjort grep for å effektivisere og samkjøre undervisningen i flere studieprogrammer.

Nedenfor omtales større endringer og særskilt utviklingsarbeid som er gjennomført eller påbegynt i 2006.

I 2006 er det gjennomført én større endring i studieporteføljen hvor bachelorstudiene i merkanthet fagspråk (tysk, fransk og engelsk) er omarbeidet og samordnet under det nye studieprogrammet Bachelor i internasjonal kommunikasjon. I tillegg utviklet avdelingen et nytt studium i fransk som supplerer det eksisterende årsstudiet i fransk i lærerutdanningen.

Ingeniørstudiet i maskinfag ble avviklet i løpet av 2006. Studiet er omarbeidet til Teknologiledelse og produksjon, men dette studiet er foreløpig ikke igangsatt.

Ved Akademi for scenekunst ble bachelorstudiet i scenekunst omgjort til to likestilte studier; skuespill og scenografi, for å tydeliggjøre at det utdannes til to forskjellige profesjoner. Endringen hadde ingen organisatoriske eller økonomiske konsekvenser.

Ved Avdeling for lærerutdanning har man av ressursmessige hensyn gjort to grep i 2006:

- flere fordypningsenheter tilbys annethvert år i stedet for årlig
- det ble vedtatt å konsentrere førskolelærerutdanningen om breddemodell og la linjemodellen utgå

Den omfattende gjennomgangen av studieporteføljen som ble påbegynt i 2005, ble videreført med fokus på nye masterstudier, se kommentarer nedenfor. Utredningen forutsettes avsluttet i 2007. Det er også igangsatt en omfattende revisjon av studieplanene.

Nye studier på høyere grads nivå godkjennes av NOKUT. Ingen slike søknader ble sendt i 2006, men som del av satsingen på utvikling av nye masterstudier er det arbeidet aktivt ved flere avdelinger med forberedelse til søknader. Høgskolestyret vedtok i september/november å sende søknad om etablering av tre nye masterstudier:

- Tverrfaglig samarbeid i helse- og sosialsektoren
- Fremmedspråk i skolen
- Økonomi og administrasjon med profilering i internasjonal bedriftsledelse

Masterstudiet i fremmedspråk i skolen er utviklet i samarbeid mellom Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag og Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen, Göteborgs Universitet, Universitetet i Växjö og Aarhus universitet. Nordplus yter støtte til utviklingen av studiet. Når det gjelder masterstudiet i økonomi og administrasjon, har avdelingen samarbeidet med Universitetet for miljø- og biovitenskap.

I 2005 ble det satt et nasjonalt fokus på realfag. Dette resulterte blant annet i prosjektet "Realfagssatsing i regionen" der de langsiktige målene er å:

- bidra til at realfagene skal oppfattes som attraktive fag i befolkningen
- øke med 20 % andelen av Østfold-studenter som tar realfag som en viktig del av sin yrkesutdanning

Avdeling for ingeniørfag og Avdeling for lærerutdanning har vært sentrale i utviklingen og ledelsen av dette prosjektet, og ett element i dette er Østfold Vitensenter der høgskolen i tillegg yter økonomisk støtte.

På overordnet nivå har høgskolens oppfølging av realfagssatsingen i 2006 resultert i to løp:

- et løp knyttet til de faglige utfordringene
- et løp knyttet til organisering og lokalisering

Styret ble i juni forelagt en særskilt sak knyttet til organisering og lokalisering av realfagssatsingen der underlaget blant annet var en rapport utarbeidet av NIFU STEP samt en utredning utarbeidet av en intern prosjektgruppe. Det ble også gjennomført en bred høringsrunde i forkant av styrebehandlingen. Gjennom styrets vedtak ble den videre håndteringen av saken delt i to:

- etablering av en intern arbeidsgruppe med mandat å utarbeide en egen tiltaksplan for den faglige satsingen. Gruppen la fram sin rapport i november 2006. Videre behandling skjer i 2007
- etablering av en administrativ prosjektgruppe med mandat å utarbeide et beslutningsgrunnlag for styrets videre behandling av lokaliseringsspørsmålet. En faktarapport ble lagt fram i november og endelig behandling skjer i 2007.

I tillegg ble det lagt opp til en skjerming av realfagsstudiene ved fastsettelse av måltall for 2007, og realfag ble høyt prioritert ved tildeling av nye rekrutteringsstipendiatstillinger, se avsnitt 7.2.1.

Etablering av doktorgradsstudium i informatikk ble vedtatt av Høgskolestyret ved behandling av strategisk plan og handlingsplan i oktober 2005. Avdeling for informasjonsteknologi er godt i gang med en FoU-satsing for å utvikle professorkompetanse som kan gi grunnlag for å søke NOKUT om egen Ph.D. i løpet av 2010. En detaljert tiltaksplan for arbeidet frem mot oversendelse av søknad vil bli utarbeidet i 2007.

2.3 Samarbeid med andre institusjoner

Høgskolen samarbeider med flere institusjoner både om gjennomføring av studier og ikke minst utvikling av enkeltstudier. Tre samarbeidsavtaler for masterstudier har vært aktive i 2006:

- Master i spesialpedagogikk i samarbeid med Universitetet i Stavanger – her arbeides det nå for å kunne tilby studiet i egen regi

- Master i religionsdidaktikk i samarbeid med Universitetet i Oslo – studietilbudet ble første gang lansert i 2006
- Master i community care – et Interreg-prosjekt i samarbeid med Universitetet i Karlstad og høgskolene i Lillehammer, Gjøvik og Hedmark som ble avsluttet 31.12.2006. Studiet er nå omarbeidet til masterstudium i helsefremmende arbeid og omsorg i lokalmiljøet med Høgskolen i Gjøvik som hovedansvarlig. HiØ leverer undervisningstjenester og er nettverkstilknyttet institusjon med lokale basisgrupper for de av våre studenter som ønsker å ta dette masterstudiet

Høsten 2005 inngikk høgskolen en formell samarbeidsavtale med Universitetet i miljø- og bioteknologi (UMB), og i løpet av 2006 har dette resultert i et bredt og aktivt samarbeid. Avtalen omfatter samarbeid både om utdanningstilbud og forskning. I 2006 har avtalen ført til følgende konkrete resultater:

- Det er inngått formelle samarbeidsavtaler om utdanningstilbud innen ingeniør- og realfagsutdanninger og lærerutdanningene i realfag
- Det er etablert overgangsordninger mellom en rekke studietilbud ved begge institusjoner der man går ut med felles markedsføring
- Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag har utviklet tilbud innen språkutdanning for studenter og ansatte ved UMB
- Det er avholdt innledende møter for å kartlegge muligheter for samarbeid om etter- og videreutdanning, i første rekke rettet inn mot skolesektor og regionalt næringsliv
- Ansatte ved UMB har vært invitert til enkeltmøter i Internasjonalt utvalg og FoU-utvalget
- Det er inngått en intensjonsavtale om å utvikle et "Center of expertise in Energy, Economics and Commodity Trading" inkludert et masterstudium i IKT-systemer for trading
- Avdeling for helse- og sosialfag samarbeider om muligheten for å tilby overgangsordning for studentene ved bioingeniørutdanningen til masterstudiet i bioteknologi
- Avdeling for lærerutdanning har inngått avtale om adgang for avdelingens studenter til å delta på studiet "Utmarksbasert næringsutvikling"
- Avdeling for ingeniørutdanning har inngått avtale om at masterstudenter ved UMB kan ta 60 studiepoeng innen designfag

En annen viktig samarbeidspartner for høgskolen er Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen som ble etablert i 2005, og som flyttet inn i nye permanente lokaler på Remmen i 2006.

Akademi for scenekunst har et kontinuerlig samarbeid med fagmiljøene ved Kunsthøgskolen i Oslo knyttet til utvikling av studiene. I 2006 har dette samarbeidet også vært fokusert på utvikling av nye masterstudier.

Avdeling for helse- og sosialfag har sammen med Avdeling for lærerutdanning inngått samarbeidsavtale med Norges Idrettshøgskole om utveksling knyttet til undervisning, prosjektarbeid og praksis innen bioingeniørutdanningen og aktiviteten ved Kompetansesenter for helse, livsstil og fysisk aktivitet.

Avdeling for ingeniørfag er prosjektansvarlig for et UNISKA-prosjekt om etablering av påbyggingsløp for personer med bachelorutdanning innen svakstrøm slik at de kan bli elkraftingeniører, noe det er mangel på både i Norge og Sverige.

3. STUDENTREKRUTTERING OG MARKEDSFØRING

3.1 Søkertall og opptak

3.1.1 Utviklingen i søkertall

I likhet med sektoren for øvrig økte de totale søkertallene til Høgskolen i Østfold til og med 2005. I 2006 snur trenden noe, og vi har nå en reduksjon med 3 %, en noe høyere nedgang enn for sektoren samlet, men her er det store variasjoner mellom institusjonene.

Av et totalt søkertall på 11.167 i 2006 hadde 1.854 søkere – eller vel 16 % – Høgskolen i Østfold som førstevalg. Andelen primærsøkere i forhold til totalt antall søkere har endret seg lite i perioden 2004 – 2006. Ca 62 % av søkerne er kvinner. Også denne andelen har holdt seg relativt stabil over tid.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i antall primærsøkere per 1. mai hvert år til de utdanningstypene høgskolen lyser ut gjennom Samordna opptak.

Tabell 1. Utvikling i antall primærsøkere 2004 – 2006

Utdanningstype/år	2004	2005	2006
Ingeniørutdanninger	127	115	106
Teknologisk innovasjon	13	31	20
Sykepleierutdanning	357	338	331
BSV-utdanninger*	447	471	454
Bioingeniør	49	49	54
Allmennlærer	137	142	144
Førskolelærer	84	108	120
Årsstudier i lærerutdanning	136	197	200
Økonomi	143	154	130
Internasjonal (markeds-)kommunikasjon	68	48	43
Øvrige samfunnsfag og fremmedspråk	103	114	100
Informatikk	68	30	42
Øvrige IT-fag	45	139	110
SUM	1.777	1.936	1.854

* Barnevern, sosialt arbeid og vernepleier

Det er fortsatt helse- og sosialfagene som har høyest søkning. Studiene utgjør 25 % av høgskolens studieplasser, mens antall søkere utgjør 39 % av samlet søkermasse. Søkerallene har vært stabilt høye over tid, og for enkelte studier er det sterk konkurranse med opptil 7 primærsøkere per studieplass. Søkerallene viser at rekrutteringen i hovedsak er regional: ca 80 % av søkerne til disse studiene kommer fra Østfold.

Ingeniørutdanningene viser en nedgang i antall primærsøkere de tre siste årene, men dette er dels kompensert gjennom søkning til tresemesterordning på rundt 35-40 søkere hvert år. For tiden er bygginglinjen mest populær, mens kjemi fortsatt har vansker med å rekruttere nok søkere.

Innen lærerutdanning viser allmennlærer en økning i søkertallet til tross for nye opptakskrav, mens førskolelærerutdanningen viser en markant oppadgående tendens. Også søkertallet til årsstudier i lærerutdanningen øker, trolig som følge av nye opptakskrav til allmennlærerutdanningen.

Søkingen til økonomistudiene svinger noe og har hatt en liten negativ utvikling fra 2005 til 2006 uten at dette er dramatisk. Den negative tendensen i søkerallene til studiene innen internasjonal markedskommunikasjon medførte i 2006 en omstrukturering av studiene for å møte rekrutteringsvikten, se avsnitt 2.2.

Innen IT-fag har søkingen til informatikk igjen tatt seg noe opp, etter en periode med stor nedgang. Også nye satsninger innen digital medieproduksjon og IT-ledelse har vært populære blant søkerne.

Høgskolen har svært høy søkning til studiene ved Akademi for scenekunst med 111 søkere fra 12 land til de 13 studieplassene. Disse bachelorstudiene har egne opptaksprøver og organiseres ikke gjennom Samordna opptak.

Gjennom lokalt opptak kan det også vises til gode søkertall i flere studier. Dette gjelder spesielt masterstudiene i organisasjon og ledelse og spesialpedagogikk, som begge har over 100 søkere til hhv. 30 og 23 studieplasser, og praktisk-pedagogisk utdanning, med 325 søkere til 100 plasser. Masterstudium i informatikk hadde i 2006 nedgang i søkertallet, trolig som følge av bedre tider i arbeidsmarkedet i IT-bransjen og færre studenter i de aktuelle grunnstudiene.

3.1.2 Utviklingen i opptakstill

Det totale opptaket er økt fra 1.774 personer i 2005 til 1.811 personer i 2006, en økning på 2 %. For sektoren som helhet viser opptakstillene en nedgang på 1,5 %.

I Aktivitetsplanen for 2006 er det fastsatt måltall for opptak. Tabellen nedenfor viser det faktiske opptaket for hver avdeling sammenliknet med måltallet.

Tabell 2. Opptak 2006 i forhold til måltall - heltidsekvivalenter

Avdeling	Opptaks mål	Faktisk opptak	Oppfylleelsesgrad
Akademi for scenekunst	12	13	108 %
Helse- og sosialfag	409	418	102 %
Informasjonsteknologi	165	137	83 %
Ingeniørfag	135	147	109 %
Lærerutdanning	525	520	99 %
Økonomi, språk og samfunnsfag	310	319	103 %
SUM	1.556	1.554	100 %

Opptakstillene viser ikke nødvendigvis de samme tendensene som søker tallene. I noen tilfeller med positiv utvikling i antall søkere, fortsetter opptakstillene likevel en nedadgående tendens. Dette er tilfelle for allmennlærerutdanning og informatikk, der det synes å være de nye opptakskravene som nå slår ut.

Størst økning i opptak finner vi innen helse- og sosialfagene der så å si alle studiene har et høyere opptak i 2006 enn i 2005. Et unntak er sykepleie, men der er nedgangen minimal.

Selv om antall primærsøkere til ingeniørstudiene viste en liten nedgang, er det totale opptaket til disse studiene økt, ikke minst takket være bygg. På den negative siden finner vi imidlertid fortsatt kjemi.

Når det gjelder masterstudiet i informatikk, viser opptaket en reduksjon, men dette var ventet idet man nå blant annet ser effektene av den svake søkningen til grunnstudiene i informatikk og innføring av karakterkrav (minimum C).

Det ble ikke foretatt opptak til deltid førskolelærerutdanning i 2006, og dette innebærer en nedgang i totalt antall opptatte til denne utdanningen. PPU viser fortsatt stabilt høye opptakstill, mens det er en nedgang i opptaket til års- og halvårsstudier.

Omleggingen av studiene i merkantile fagspråk har medført et større opptak til det nye studiet enn til de tre tidligere studiene. Det ser derfor ut til at det var riktig å foreta en slik omlegging. Innen økonomifagene er det en liten nedgang, det samme gjelder fortsatt enkelte av språkfagene.

3.2 Rekrutteringstiltak og markedsføring

Høgskolens markedsføring skjer hovedsakelig gjennom tiltak som er felles for alle studier. Det gjelder bruk av høgskolens nettsider, annonsering i aviser og utdanningsbilag, kinoreklame, utdanningsmesser, skolebesøk og rådgiverseminarer. Tiltakene fra 2005 med deltakelse i et større antall utdanningsmesser og spesielle rekrutteringssider på nettet er videreført. I tillegg ble det produsert en film høsten 2005 som ble benyttet aktivt i rekrutteringen for studieåret 2006/2007. Sommeren 2006 produserte man ytterligere en film med hovedfokus på utbyggingen på Remmen. Denne er benyttet i markedsføringen for studieåret 2007/2008.

Spesielle tiltak har vært satt inn på rekruttering til tysk og tysk i lærerutdanningen. Dette har gitt gode resultater slik at søkningen nå må anses som tilfredsstillende. Utviklingen er blant annet grunnet i gode fjernundervisningstilbud og godt samarbeid med praksisfeltet.

Som følge av skjerpede opptakskrav til informatikkstudiene arrangerte Avdeling for informasjonsteknologi våren 2006 gratis forkurs i matematikk (2MX) for å kvalifisere søkere som kun hadde generell studiekompetanse. De fleste av deltakerne ble studenter ved høgskolen høsten 2006. For øvrig har det vært en signifikant økning i søker tall til informatikk og dataingeniør i 2006. Imidlertid er det usikkert om det skyldes markedsføring/rekrutteringstiltak eller utviklingen i IT-bransjen.

Fortsatt er forkurs for ingeniørutdanning og TRESS (tresemesterordning) de viktigste rekrutteringstiltakene innen ingeniørfagene. Om lag 50 % av studentene rekrutteres via disse

ordningene, hovedsakelig fra TRESS. Høgskolen søkte i 2006 om å få opprette ytterligere en klasse innen forkurs, men dette ble ikke innvilget av departementet.

Til forkurset søkte 211 personer mot 197 i 2005. Av disse ble 103 tatt opp. Det er en økning fra 97 i 2005.

I rekrutteringsarbeidet har det særlig vært fokusert på kvinner i tradisjonelle mannsstudier. Særlig ved Avdeling for ingeniørfag er det iverksatt tiltak blant annet med kvinnelige studenter som promoterer studiene i videregående skole. Høgskolen mottok i 2006 også midler gjennom RENATE til særskilte rekrutteringstiltak knyttet til jenter i realfag. Utviklingen over tid gir imidlertid ikke noe belegg for å si at disse tiltakene har lyktes.

Den planlagte utredningen knyttet til avklaring av merkevarebegrepet og vurdering av behov for differensiert markedsføring kom ikke i gang i 2006.

4. GJENNOMFØRING AV STUDIENE

4.1 Studentene

Tabellen nedenfor viser antall registrerte egenfinansierte studenter. For 2006 er tallet 3.605. Dette er nesten 100 studenter færre enn i 2005. Det har vært en nedadgående tendens i studenttallet fra 2003.

Tabell 3. Registrerte egenfinansierte studenter 2002 - 2006

Avdeling	2002	2003	2004	2005	2006
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt
Akademi for scenekunst	22	25	26	27	27
Avdeling for helse- og sosialfag	1 236	1 277	1 245	1 155	1 160
Avdeling for informasjonsteknologi	393	376	310	289	289
Avdeling for ingeniørfag	291	330	330	329	328
Avdeling for lærerutdanning	1 250	1 349	1 283	1 129	1 072
Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag	792	792	921	761	704
HIOE - uspesifisert underenhet	0	0	0	12	25
Sum bevilgningsfinansiert virksomhet	3 984	4 149	4 115	3 702	3 605

Til tross for økt opptak til helse- og sosialfagstudiene er antall studenter ved avdelingen uendret. Hovedsakelig skyldes dette at det siste kullet i deltid sykepleie ble uteksaminert i 2005, og det gir dermed en nedgang i sykepleie totalt.

De lave opptakstallene for informatikkstudiene slår ut negativt, men det er en positiv utvikling i dataingeniørstudiet. Med to kull inne i Digital medieproduksjon, holdes det totale tallet på studenter konstant ved Avdeling for informasjonsteknologi.

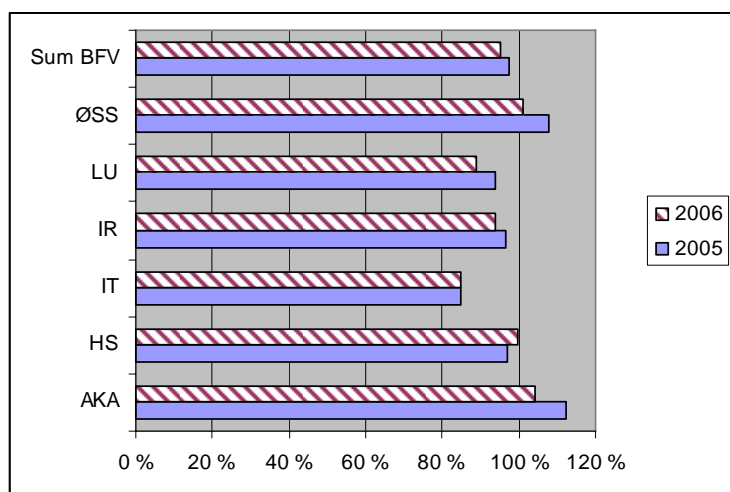
Også ved Avdeling for ingeniørfag er det totale antallet uforandret til tross for økt opptak i de fleste studiene. Dette skyldes lavt opptak tidligere år.

Innen allmennlærerutdanningen faller antall studenter med nesten 40 som følge av redusert opptak de siste to år, mens antallet førskolelærerstudenter holder seg stabilt. For øvrig er det også noe nedgang i antall studenter i halvårsheter og årsstudier.

De store kullene i Master i organisasjon og ledelse er nå på veg ned hovedsakelig som følge av omlegging fra mindre videreutdanningsløp til fullt masterløp, og dette bidrar til redusert studenttall i Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag. Omleggingen av de merkantile fagspråkstudiene medfører også en midlertidig nedgang i totalt antall studenter.

I forkurs i ingeniørutdanningen er det registrert 89 studenter hvorav 17 er kvinner.

Figur 3. Oppfylingsgrad registrerte egenfinansierte studenter i forhold til måltall 2005 og 2006

Med unntak av Avdeling for helse- og sosialfag og Avdeling for informasjonsteknologi har samtlige avdelinger hatt en nedgang i oppfylingsgrad fra 2005 til 2006. Avdeling for informasjonsteknologi er den avdelingen som har lavest oppfylingsgrad både i 2005 og 2006.

Tabell 4. Registrerte eksterntfinansierte studenter 2002 – 2006 (betalingsstudenter)

Avdeling	2002		2003		2004		2005		2006	
	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst
Akademi for scenekunst	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Avdeling for helse- og sosialfag	66	107	89	83	67	171	158	99	52	82
Avdeling for informasjonsteknologi	8	0	4	0	2	3	8	1	2	1
Avdeling for ingeniørfag	26	40	45	22	38	16	37	0	0	23
Avdeling for lærerutdanning	631	608	661	554	597	593	559	359	459	222
Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag	149	126	125	113	144	86	62	15	15	11
Sum eksternt finansiert virksomhet	880	881	924	773	849	869	824	474	528	339

Antall betalingsstudenter i videreutdanninger fortsetter å falle, og er i 2006 under 40 % av hva antallet var i 2002. Dette skyldes blant annet at mange tidligere betalingsstudier nå er integrert i høgskolens ordinære studieportefølje, men som følge av Kunnskapsløftet er også en del av Avdeling for lærerutdannings (SKUT) aktivitet vridt i retning kortere etterutdanningsopplegg, noe som framgår av tabellen nedenfor.

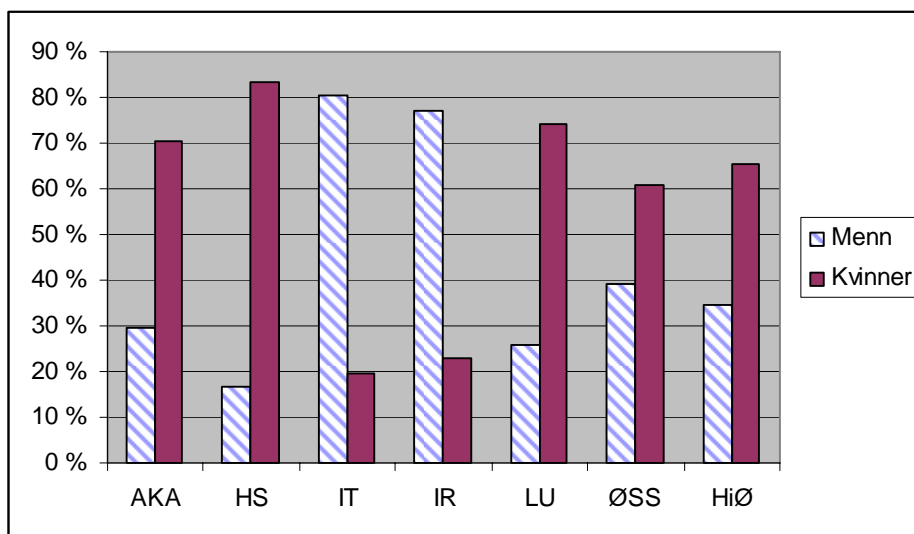
Tabell 5. Antall personer i eksternt finansiert etterutdanning

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Antall	2.380	2.451	1.567	1.700	1.454	3.341

Etterutdanningsvirksomheten fortsetter å øke, ikke minst som følge av Kunnskapsløftet. Nærmere 70 % av tilbudene har vært rettet mot grunnskole og videregående skole. Avdeling for lærerutdanning har for øvrig i denne sammenheng samarbeidsavtaler med 22 kommuner. Samtidig ser vi at det fortsatt er svært begrenset aktivitet rettet mot det private næringsliv.

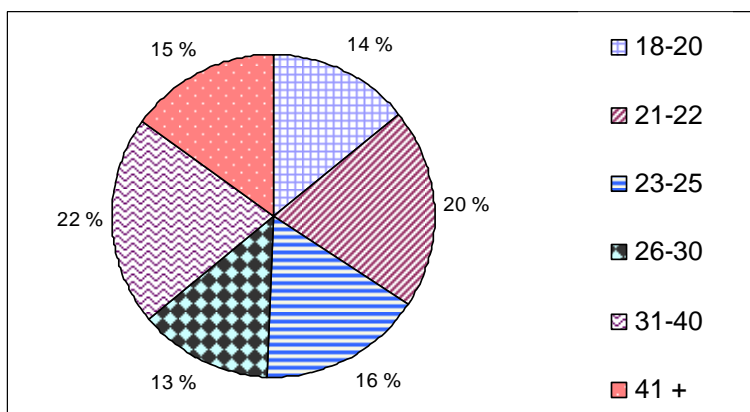
Kjønnsfordelingen blant egenfinansierte studenter var i 2006 65 % kvinner og 35 % menn. Denne fordelingen har vært relativt jevn de siste årene. Som det framgår av figur 4 er det imidlertid store forskjeller avdelingene i mellom. Mens Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag har en relativt jevn kjønnsfordeling (60 % kvinner og 40 % menn) representerer Avdeling for helse- og sosialfag og Avdeling for informasjonsteknologi og Avdeling for ingeniørfag ytterpunkter med henholdsvis 83 %, 19 % og 23 % kvinner.

Figur 4. Kjønnfordeling registrerte egenfinansierte studenter - 2006

I 2006 kom 79 % av de registrerte studentene fra Østfold. Tilsvarende tall for 2005 var 86 %. Alle avdelingene med unntak av Akademi for scenekunst hadde i 2006 en andel av studenter fra Østfold mellom 75 – 83 %. Akademi for scenekunst befinner seg i den andre enden av skalaen med 7 % studenter fra Østfold.

Figur 5. Aldersfordeling registrerte egenfinansierte studenter - 2006

I 2006 var aldersfordelingen blant studentene som vist i figur 5. Det var ikke store endringer i alderssammensetningen fra 2005 til 2006. Alderssammensetningen varierer avdelingene i mellom. Ved Akademi for scenekunst var i 2006 14 % av studentene 26 år eller eldre, ved Avdeling for helse- og sosialfag 51 % og ved Avdeling for lærerutdanning 61 %. Ved de øvrige avdelingene varierte andelen fra 28 til 39 %.

4.2 Internasjonalisering

4.2.1 Arbeidsdeling og organisering

Arbeidsdeling og organisering av internasjonal virksomhet ved høgskolen har vært tema på møter og på en studietur som Internasjonalt utvalg hadde i desember 2006. Det er med utgangspunkt i prioriterte oppgaver i "Temaplan for internasjonalisering 2006-2009" utarbeidet et utkast til arbeids- og ansvarsfordeling mellom Internasjonalt kontor og avdelingene, representert ved både internasjonal koordinator og faglærere/studieledere. Dette utkastet kan gi grunnlag for et felles mandat for de internasjonale koordinatorene. I temaplanen er det satt som mål at de største avdelingene skal ha en

internasjonal koordinator i minst 50 % stilling, de andre i minst 30 % stilling. Dette målet er foreløpig ikke innfridd på alle avdelinger.

Det er foretatt en grenseoppgang mellom Internasjonalt utvalg og FoU-utvalget når det gjelder den internasjonale dimensjonen i høgskolens FoU-arbeid. FoU-utvalget og FoU-koordinator har hovedansvaret for å motivere til og legge til rette for internasjonal FoU. Internasjonalt kontor bidrar med informasjon om støtteordninger og programmer.

4.2.2 Samarbeid

Høgskolen har et relativt stabilt og godt internasjonalt samarbeidsnettverk som er bygget opp over tid og som særlig omfatter lærer- og studentutveksling, men også samarbeid om intensivprogram og studiemoduler. Det arbeides fortløpende for å få til bedre utnyttelse av avtalene på tvers av avdelingene.

Det foreligger samarbeidsavtaler med institusjoner i 28 land. Det ble inngått en ny avtale i 2006; med Concordia University i Canada. I tillegg til de formelle avtalene har flere avdelinger et mer uformelt samarbeid med utenlandske institusjoner.

Høgskolen deltar i 9 Nordplus-nettverk og har fram til 2006 koordinert 2 av disse. I tillegg deltar vi i den nordiske samarbeidsalliansen UNISKA. I samarbeid med Aarhus Universitet, Göteborgs Universitet og Växjö Universitet arbeides det med et nytt masterstudium i fremmedspråk i skolen, se avsnitt 2.2. Vi har også deltatt med tre lærere i en felles nordisk studiemodul gjennom Nordplus innen Vindkraft og fornybar energi.

Erasmus intensivprogrammet "Wisstrans" (10 ECTS) som høgskolen har koordinert, ble gjennomført i mars 2006 på Korfu med studenter og lærere fra Latvia, Østerrike, Danmark, Hellas og Norge. Programmet hadde som mål å trene studenter i tekstproduksjon og se sammenhengen mellom teori, strategi, tekstproduksjon og tekstevaluasjon. Det er ønsket om å videreføre og utvide dette samarbeidet. Høgskolen er en av få høgskoler som koordinerer et slikt intensivprogram.

I 2006 deltok studenter fra Akademi for scenekunst med visning av Ibsens Gjengangere ved Aarhus Universitet i forbindelse med et Ibsen-seminar. Samme høst deltok studenter og lærere fra akademiet i et felles undervisningsprosjekt for scenografiutdanning ved Teaterskolen i København.

Avdeling for helse- og sosialfag deltar i Interreg-prosjektet "Fokus på rusomsorg" sammen med Strömstad kommune, Rygge kommune og det svenske Fyrbodalinstitutet.

Avdeling for lærerutdanning har et internasjonalt samarbeidsprosjekt med lærerutdanningen ved Högskolan Väst i Vänersborg. Dette samarbeidet omfatter utveksling av "lærere i nabospråk", dvs. at norsklærere ved høgskolen underviser i Sverige og svenske lærere underviser i svensk litteratur for norskstudenter ved Avdeling for lærerutdanning.

Studenter fra Avdeling for ingeniørfag deltar på den svenske "sommerdesignskolen" i regi av Högskolan i Dalarna og har prosjekter ved Hochschule Wismar.

Avdeling for informasjonsteknologi samarbeider med Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm og The American University of Beirut i Libanon om FoU-arbeid og deltar i to Interreg-prosjekter, Kongeveien og CINAI (Creative Industries Nordic Action Initiative) sammen med aktører ved Högskolan i Väst, Uddevalla og Göteborg.

4.2.3 Studentutveksling

Antallet utvekslingsstudenter med opphold av mer enn tre måneders varighet har sunket fra 119 i 2005 til 108 i 2006. Høgskolens målsetting var 130. Dette innebærer også at høgskolens andel av totalt antall utvekslingsstudenter i høgskolesektoren er gått ned fra 5 % til 3,9 %.

Tabellen under viser endringer fra 2005 til 2006 fordelt på avdelingene.

Tabell 6. Utvekslingsstudenter 2005 – 2006 fordelt på avdelinger

Avdelinger	2005		2006	
	Inn	Ut	Inn	Ut
Helse- og sosialfag	4	28	2	12
Ingeniørfag	6	3	7	7
Informasjonsteknologi		1		3
Lærerutdanning	2			2
Økonomi, språk, s.fag	36	38	32	40
Scenekunst		1	2	1
Totalt	48	71	43	65

Som det framgår av tabellen har det vært en reduksjon både i antall innreisende og utreisende studenter.

Reduksjon og manglende vekst i antall utvekslingsstudenter kan skyldes flere forhold:

- nedgang i antall helsefagstudenter
- manglende tilrettelegging for utvekslingsopphold i enkelte studier
- begrenset tilbud til innkommende studenter

For å stimulere til internasjonalisering ved avdelinger med relativt lav internasjonaliseringsaktivitet, har kortere opphold blitt støttet. Det ser imidlertid ikke ut som om dette fører til større interesse for å reise ut på studieopphold på 3 måneder eller mer. Derimot har det vært en økning i opphold av kortere varighet fra i alt 135 i 2005 til 186 i 2006. Av disse reiste 172 ut og 14 kom inn til høgskolen.

Oppholdene ved utenlandske institusjoner varierer fra 1 uke til 2 ½ måned. 8 sykepleierstudenter la sine 2 ½ måneders praksisopphold til hhv India, Bolivia og Malawi. Ytterligere to gjennomførte sin praksis i Sverige, mens 4 hadde kortere opphold ved institusjoner i England, Spania og Sveits.

Fra Avdeling for lærerutdanning reiste i alt 114 studenter ut på kortere opphold. Av disse var 56 på studiebesøk i Praha. For øvrig dreier det seg om kortere praksisopphold i England, Frankrike, Danmark, Malawi og Kosovo.

Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag har normalt en omfattende internasjonaliseringsvirksomhet, med hovedtyngde på lengre opphold. I tillegg til de som framgår av tabell 6 reiste 29 studenter ut på kortere opphold til England, Tyskland og Frankrike. To studenter deltok i Erasmus Intensivprogram på Korfu.

Aktiviteten ved Avdeling for ingeniørfag har vært begrenset på dette området, men viser positive tendenser. Blant annet deltok 12 studenter på et studieopphold i Frankrike.

Fra Akademi for scenekunst dro 4 scenografistudenter på et 3 ukers opphold til Teaterskolen i København.

De 14 innreisende studentene kom fra Finland, Sverige og Frankrike og har oppholdt seg ved Avdeling for helse- og sosialfag, Avdeling for lærerutdanning, Avdeling for ingeniørfag og Akademi for scenekunst.

4.2.4 Lærerutveksling

Antall registrerte opphold blant undervisnings- og forskningspersonalet har hatt en positiv utvikling der antall utreisende er økt fra 23 i 2005 til 32 i 2006, mens antall innreisende har gått ned fra 20 i 2005 til 18 i 2006. Høgskolens andel av totalt antall utvekslinger har også økt fra 3,3 % til 3,8 %.

I tillegg har flere ansatte deltatt på internasjonale konferanser og vært på faglige oppdrag av kortere varighet i utlandet.

Tabell 7. Internasjonal mobilitet blant vitenskapelig tilsatte/"gjesteforskere"

Avdeling	2002			2003			2004			2005			2006		
	Inn	Ut	Tot	Inn	Ut	Tot	Inn	Ut	Tot	Inn	Ut	Tot	Inn	Ut	Tot
Akademi for scenekunst	0	0	0	9	0	9	0	0	0	9	0	9	9	0	9
Avdeling for helse- og sosialfag	4	4	8	0	4	4	1	9	10	0	1	1	1	3	4
Avdeling for informasjonsteknologi	8	2	10	0	1	1	0	3	3	0	1	1	0	1	1
Avdeling for ingeniørfag	0	0	0	0	3	3	3	10	13	0	9	9	2	10	12
Avdeling for lærerutdanning	1	1	2	0	2	2	6	4	10	7	2	9	0	6	6
Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag	12	10	22	8	7	15	9	15	24	4	10	14	6	12	18
Sum	25	17	42	17	17	34	19	41	60	20	23	43	18	32	50

4.2.5 Studietilbud og internasjonalisering som del av studietilbudene

Studieseksjonen har i 2006 i samarbeid med studielederne, revidert høgskolens interne bestemmelser for studieplanutvikling og utarbeidet en felles studieplanmal med retningslinjer for hva som bør legges inn under de enkelte hovedkapitler.

Hensikten er å sikre blant annet at studietilbud:

- er basert på et anerkjent kunnskapsgrunnlag som fyller krav til nasjonal og internasjonal kvalitet og nivå for utdanningsslaget
- fokuserer på globale problemstillinger og at utvekslingsmuligheter til internasjonale samarbeidspartnere for studentene, synliggjøres i studieplanen.
- tar opp komparative aspekter
- synliggjør internasjonale og/eller globale problemstillinger gjennom pensumlistene

Arbeidet med dette følges opp våren 2007.

Det er bare innenfor Bachelor i internasjonal kommunikasjon det er **obligatorisk** med et praksis- eller studieopphold i utlandet. I noen studieretninger er det lagt til rette for at studentene kan ta både obligatoriske og valgfrie emner ute. I andre er valget mer begrenset til praksis og prosjektoppgaver. Vi har i løpet av 2006 arbeidet for å synliggjøre og kvalitetssikre hvilke fag/emner studentene kan ta ute, og vil fortsette dette arbeidet i 2007 med sikte på en bedre tilrettelegging for utveksling i alle studier.

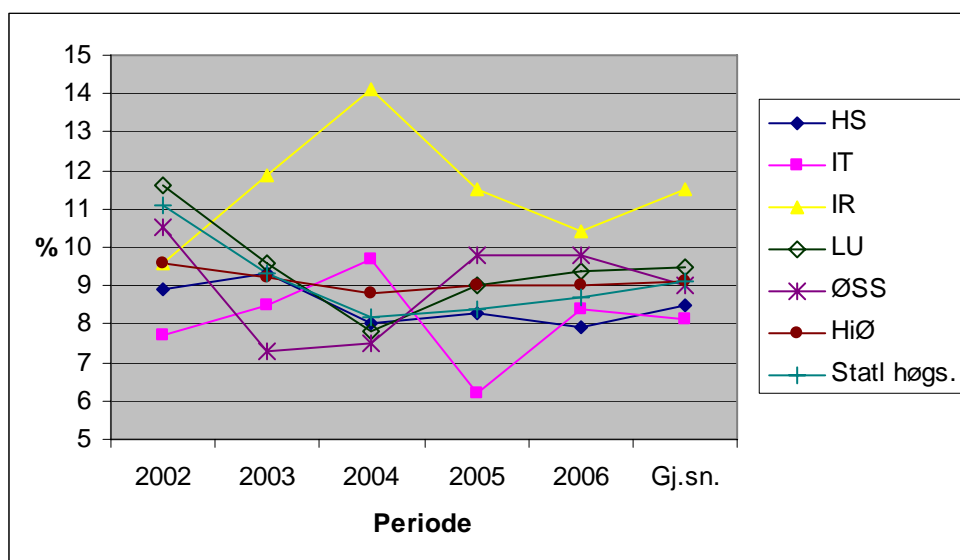
I tillegg til emner på engelsk markedsføres internasjonalt emner på tysk og fransk innenfor språkfagene. Høgskolen har i dag 48 fremmedspråklige emner (710 studiepoeng). Det er igangsatt arbeid med å øke dette antallet til 55 emner (795 studiepoeng) i 2007. Ved Akademi for scenekunst foregår all undervisning på engelsk.

4.3 Gjennomstrømming

4.3.1 Strykprosent og karakterfordeling

Strykprosenten har ligget rundt 9 % de siste årene. Den er høyere for egenfinansierte studier enn eksternfinansierte. Kvinnelige studenter har de siste fem årene hatt en strykprosent på ca. 8 %, mens de mannlige studentene har hatt en strykprosent på ca. 11 %. Det er noe variasjon i strykprosenten mellom de ulike avdelingene. Avdeling for ingeniørfag har den høyeste strykprosenten, mens Akademi for scenekunst ikke har stryk i sine emner på grunn av studienes egenart. Samlet for perioden 2002 – 2005 har gjennomsnittlig strykprosent for Høgskolen i Østfold vært omtrent som gjennomsnittet for statlige høgskoler. De siste tre årene har det imidlertid vært en negativ utvikling som gjør at vi i 2006 nå har en høyere strykprosent enn gjennomsnittet for sektoren (9 % mot 8,7 %). Utviklingen i strykprosent vises i figur 6.

Figur 6. Strykprosent bevilnings- og eksternfinansierte studenter 2002 - 2006

Når det gjelder karakterfordeling har høgskolen noe lavere andel av karakterene A til C (61 %) enn gjennomsnittet blant statlige høgskoler (65 %) og følgelig noe høyere andel av karakterene D til F. Internt er det Avdeling for informasjonsteknologi og Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag som har høyest andel av karakterene A til C. Det er spesielt store avvik knyttet til karakteren A hvor ytterpunktene er Avdeling for helse- og sosialfag med 4 % og Avdeling for ingeniørfag med 15 %.

4.3.2 Fullførte studieprogram og gjennomføringsgrad

Tabell 8 viser at det har vært en nedadgående tendens i antall fullførte studieprogram de siste årene.

Tabell 8. Fullførte studieprogram (egenfinansiert) 2002 - 2006

Avdeling	2002	2003	2004	2005	2006	Endring 2005-2006 ¹
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	
Akademi for scenekunst	-	11	9	-	15	66,7 %
Avdeling for helse- og sosialfag	374	385	362	341	325	- 4,7 %
Avdeling for informasjonsteknologi	150	100	122	70	51	- 27,1 %
Avdeling for ingeniørfag	90	133	130	101	109	7,9 %
Avdeling for lærerutdanning	365	432	403	434	349	-19,6 %
Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag	473	432	399	178	218	22,5 %
Sum	1 452	1 493	1 425	1 124	1 067	- 5,1 %

En stor del av nedgangen kan trolig forklares med omlegging av studieprogrammer til hele bachelor- og masterstudier i forbindelse med innføring av Kvalitetsreformen. Fra 2005 til 2006 er det som følge av nedgang i antall studenter, Avdeling for informasjonsteknologi som har den største prosentvise nedgangen med 27 %. Avdeling for lærerutdanning har også en stor prosentvis reduksjon som hovedsakelig er knyttet til redusert opptak til for eksempel førskolelærer deltid, spesialpedagogikk 1 og enkelte halvårsenheter og årsstudier.

Ved Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag har det vært en økning med 22,5 %, blant annet som følge av en stor økning i antall som har fullført bachelor i frie emner. Det er en liten nedgang i vernepleierstudiet og sykepleie deltid. For øvrig er utviklingen innen helse- og sosialfagene stabil. Ved Avdeling for ingeniørfag er det en økning som følge av at første kull i Bachelor i teknologisk innovasjon og entreprenørskap ble ferdig i 2006. I ingeniørutdanningene er det en liten nedgang.

¹ For Akademi for scenekunst er endringen beregnet fra 2004 til 2006

Når det gjelder finansieringskategorier var det økning i kategori A og D og reduksjon i de øvrige. I kategori A skyldes endringen at det ikke uteksamineres kandidater hvert år ved Akademi for scenekunst. Utenom kategori A er det kategori C som har den største prosentvise endringen med en reduksjon på 69 % som følge av færre uteksaminerte masterkandidater i informatikk (29 i 2005 og 9 i 2006).

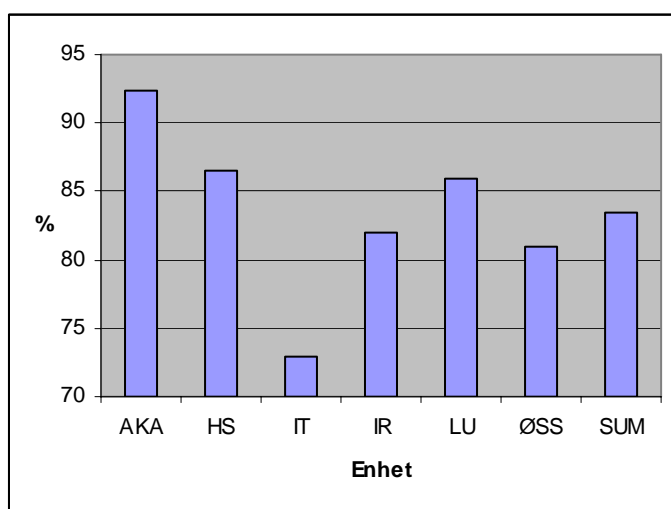
Enkelte av helse- og sosialfagsstudiene har sentralt gitte aktivitetskrav. Resultatene de siste 3 årene vises i tabell 9. Tabellen viser at det i 2006 er innenfor vernepleierutdanning der det er størst negativt avvik. Aktivitetskravet for sykepleie ble redusert i 2006 for å ta hensyn til redusert opptak. For 2006 har høgskolen som følge av dette klart å oppfylle aktivitetskravet.

Tabell 9. Aktivitetskrav i utvalgte studier

Studium	2004		2005		2006	
	KD-krav	Resultat	KD-krav	Resultat	KD-krav	Resultat
Sykepleierutdanning	135	117	135	103	95	100,7
Bioingeniørutdanning	28	28	28	32	28	26,3
Vernepleierutdanning	64	72	64	75	64	54,4
SUM	227	217	227	210	187	181,4

Som ledd i kvalitetsarbeidet i utdanningen er det pålagt å utarbeide utdanningsplaner for hver student der det blant annet fastsettes mål for den enkeltes årlige studiepoengsproduksjon. Figur 7 viser forholdet mellom planlagt studiepoengsproduksjon i henhold til disse planene og den faktiske produksjonen i bachelorutdanningene, PPU og to av masterutdanningene.

Figur 7. Gjennomføringsgrad i forhold til avtalt utdanningsplan - 2006

Som følge av overgangen fra M-STAS til FS er det første gang disse data blir rapportert. Det er derfor ikke grunnlag for å kommentere utvikling. Tallene i tabellen viser en oppfylingsprosent på 84. Dette ligger ca. 2 % under gjennomsnittet for statlige høgskoler.

Best samsvar mellom planer og faktisk produksjon er det i barnevernspedagogutdanning og sosionomutdanning med 95 %. Størst negativt avvik er det i matematisk-naturvitenskapelige fag. Masterstudiet i informatikk er det studieprogrammet som har dårligst samsvar mellom planer og faktisk produksjon med 54 %. Her viser det seg at studentene i stor grad tar studiet ved siden av hel- eller deltidsjobb, og at dette ikke i tilstrekkelig grad har ført til justering av planlagt produksjon.

4.3.3 Studiepoengsproduksjon

Høgskolens samlede studiepoengsproduksjon er redusert fra 2005 til 2006 både når det gjelder egenfinansierte studier og eksterntfinansierte studier. Målsetting for samlet studiepoengsproduksjon (ny produksjon og gjentak) var 3.300 60-poengsenheter, mens resultatet ble 3.131.

Tabell 10 viser den delen av høgskolens studiepoengsproduksjon som gir uttelling i finansieringsmodellen. Produksjonen er redusert fra 2.900,1 i 2005 til 2.791,2 i 2006.

Tabell 10. Studiepoengsproduksjon (egenfinansiert) 2002 – 2006 – 60-studiepoengsenheter

Avdeling	2002	2003	2004	2005	2006	Endring (60-studiepoengsenheter) 2005-2006
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	
Akademi for scenekunst	22,0	22,5	24,5	26,0	18,0	-8,0
Avdeling for helse- og sosialfag	1 147,9	947,1	987,9	996,2	988,0	-8,2
Avdeling for informasjonsteknologi	331,0	266,7	223,0	179,0	182,7	3,7
Avdeling for ingeniørfag	204,4	226,8	261,3	288,2	265,7	-22,5
Avdeling for lærerutdanning	626,3	831,0	807,4	887,9	838,1	-49,8
Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag	460,0	521,0	508,5	522,9	498,8	-24,1
HIOE - uspesifisert underenhet	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	2 792,5	2 815,0	2 812,6	2 900,1	2 791,2	-108,9

Det har vært nedgang i alle avdelinger med unntak av Avdeling for informasjonsteknologi der det hovedsakelig er det nye kullet i Digital medieproduksjon som bidrar til en positiv utvikling, mens studiepoengsproduksjonen i masterstudiet i informatikk er redusert som følge av redusert opptak.

Reduksjonen ved Akademi for scenekunst skyldes i sin helhet flytting av tidspunkt for eksamensavvikling.

I helse- og sosialfagene er det innen sykepleie og vernepleie reduksjonen er størst. For sykepleie skyldes dette hovedsakelig utfasing av deltidsstudiet i 2006. Den negative utviklingen er motvirket av økt studiepoengsproduksjon for videreutdanningene.

Innen ingeniørstudiene ved Avdeling for ingeniørfag er det nedgang på alle linjer med unntak av kjemi som har en liten økning i sin produksjon. Reduksjonen skyldes delvis flytting av eksamenstidspunkt for enkelte emner og delvis flytting av dataingeniørstudentene til Halden. Avdelingens negative utvikling er motvirket av økt studiepoengsproduksjon som følge av tre hele kull i Teknologisk innovasjon og entreprenørskap.

Mens førskolelærerutdanning har en økning i produksjon med 5 % som følge av økt opptak og PPU øker med 16 %, viser utviklingen i allmennlærerutdanning en kritisk reduksjon. Reduksjonen er knyttet til redusert opptak og omlegging av utdanningen fra ett til to valgfrie år med flytting av studiepoengsproduksjon til halvårsheter og årsstudier. I tillegg kan det synes som at det i 2005 var en opphopning av antall studiepoeng/eksamener som gjelder flere år, slik at studiepoengsproduksjonen var unormalt høy. Studiepoengsproduksjonen i Master i spesialpedagogikk har økt som følge av hyppigere opptaksfrekvens.

Ved Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag er det en mindre generell nedgang i tråd med utviklingen i antall studenter. Innen samfunnsfag/økonomi har det vært reduksjon som følge av redusert opptak og avvikling av studietilbud. Dette er motvirket av økning i studiepoengsproduksjon innenfor språkfagene som følge av lavere strykpersent og opphopning av eksamensavvikling.

Størstedelen av reduksjonen i studiepoengsproduksjon fra 2005 til 2006 er knyttet til finansieringskategori E, men det har også vært reduksjon i kategori A og C. I kategori D og F har det vært en liten økning. Foreløpige beregninger viser at høgskolen anslagsvis kan få en reduksjon i bevilgningene med ca. fem millioner kroner som følge av nedgangen i studiepoengsproduksjonen. Sammenlignet med 2002 har det vært en dreining mot økt andel i kategori D og F og reduksjon i de øvrige kategoriene.

Tabell 11. Studiepoengsproduksjon per student (egenfinansiert) 2002 - 2006

Avdeling/studieprogram	2002	2003	2004	2005	2006	Endring
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	2005-2006
Akademi for scenekunst	60,0	54,0	56,5	57,8	40,0	-17,8
Avdeling for helse- og sosialfag	55,7	44,5	47,6	51,7	51,1	-0,6
Avdeling for informasjonsteknologi	50,5	57,4	43,2	37,2	37,9	0,7
Avdeling for ingeniørfag	42,1	31,9	47,5	52,3	48,6	-3,7
Avdeling for lærerutdanning	30,1	37,0	37,8	47,2	46,9	-0,3
Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag	34,8	39,5	33,1	41,2	42,5	1,3
HiØ	42,1	40,7	41,0	47,0	46,5	-0,5
Statlige høyskoler	43,2	44,3	45,2	44,9	45,1	0,2

Selv om det har vært noe nedgang i studiepoengsproduksjonen per student fra 2005 til 2006 47,0 til 46,5, har resultatet vært vesentlig bedre enn resultatmålet på 43,0. Høgskolen ligger noe over gjennomsnittet for de statlige høyskolene.

Det er store forskjeller i studiepoengsproduksjon per student mellom de ulike avdelingene. Akademi for scenekunst ligger normalt svært tett opp til 60 studiepoengsenheter per student og Avdeling for helse- og sosialfag har også høy produksjon. Avdeling for informasjonsteknologi har den laveste studiepoengsproduksjonen per student og har i motsetning til de øvrige avdelingene hatt en negativ utvikling fra 2002 - 2005. En årsak til dette kan være en svakere inntakskvalitet (karakterpoeng). I 2006 opplevde avdelingen imidlertid en forbedring. Det samme gjorde Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag.

4.3.4 Tiltak for å forbedre gjennomstrømming

Et av tiltakene i aktivitetsplanen (tiltak 11) omhandlet gjennomstrømming. Erfaringene fra analysen om gjennomstrømming ved Avdeling for lærerutdanning skulle legges til grunn for tilsvarende analyser ved de andre avdelingene. Analysen ble sendt til samtlige avdelinger i forbindelse med planseminaret som ble gjennomført i 2006. Så langt har imidlertid ikke de øvrige avdelingene fulgt opp tiltaket i Aktivitetsplanen og gjennomført liknende analyser.

Det arbeides likevel aktivt i avdelingene med å bedre gjennomstrømmingen. Avdelingene analyserer gjennomstrømmingen både i forhold til strykprosent i enkeltemner og frafall og forsinkelser i hele studieløp. Det iverksettes mange ulike tiltak for å forbedre gjennomstrømmingen.

I de tilfeller hvor mange studenter vurderes å ha startet med lav kompetanse/utlittrekkelig kunnskapsnivå tilbys forkurs. Eksempler på dette er forkurs i bruk av PC og Office-programmer samt forkurs i matematikk ved Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag. For å redusere frafall og forsinkelser tilbys ekstra oppfølging av studentene gjennom individuell oppfølging. I enkelte tilfeller foretas omlegginger i studieplanen og det pedagogiske opplegget. Eksempler på endringer i pedagogisk opplegg kan være økt grad av visualisering og demonstrasjon, underveistester og økt bruk av øvings- og veiledningstimer med faglærer/studentassistenter.

For å få til velfungerende studentgrupper for gruppearbeid benyttes ulike metoder for gruppesammensetning. Eksempler er sammensetning ut fra homogen innsats eller homogene forkunnskaper. Vurderingsformene er også gjenstand for evaluering og endringer.

Tiltak for å bedre kvalitet og gjennomstrømming beskrives også under punkt 4.4 Studiekvalitet og læringsmiljø.

4.4 Studiekvalitet og læringsmiljø

4.4.1 Kvalitetsarbeid

Høgskolens kvalitetssystem er nettbasert, og et viktig mål for høgskolen er å få samlet alle de viktigste rutiner, prosedyrer og prosessbeskrivelser for høgskolen på ett sted. De fleste kjerneprosessene ved høgskolen er identifisert og om lag 30 % av alle høgskolens prosesser var beskrevet detaljert i kvalitetssystemet ved utgangen av 2006. Arbeidet med videreutvikling og bruk av kvalitetssystemet har gått saktere i 2006 enn planlagt. En årsak til dette er at stillingen som kvalitetskoordinator har vært ubesatt i lengre perioder. Stillingen har nå vært besatt siden november 2006, og det videre arbeidet med innføring og oppdatering av systemet er gjenopptatt.

Som flere andre universiteter og høgskoler har også HiØ opplevd at interessen rundt kvalitetsarbeidet og – systemet avtar etter at NOKUT har gjennomført sin evaluering og godkjent kvalitetssikringssystemet. Under innføringen av et slikt system er det naturlig at man prioriterer de styrings- og ledelsesmessige sidene av kvalitetssystemet og det er også viktig at ledelsen er involvert og fungerer som drivkraften bak implementeringen. Men det vil alltid også være en fare for at etableringsprosessen bærer mer preg av en administrativ tilpasning enn en faglig involvering. Fremfor å bygge ut systemet ytterligere og beskrive flere prosesser i det nettbaserte systemet, bør det videre arbeidet med kvalitetssystemet derfor fortsatt forankres i organisasjonen og fokuset bør rettes mot høgskolens kjerneprosesser utdanning og FoU, de prosessene flest studenter og ansatte tar del i på en daglig basis. Grunnlaget for systemets organisatoriske forankring er allerede lagt under implementeringsarbeidet frem mot NOKUTs besøk der svært mange deltakere fra ulike enheter og nivåer tok del i utformingen av systemet. Det er derfor viktig at denne tråden nå tas opp igjen i det videre arbeidet, da implementeringen av et kvalitetssystem på institusjonelt nivå i prinsippet også åpner opp muligheten for å etablere nye forbindelseslinjer mellom organisasjon og fag, struktur og innhold (se f.eks Evaluering av Kvalitetsreformen, Delrapport 2 av Bjørn Stensaker for mer om dette). PULS er i så måte en viktig brobygger i denne forbindelsen mellom administrasjon og fag.

Ved lærestedene er hovedfokus for kvalitetsarbeidet evaluering og tilpasning av de eksisterende studietilbudene (dvs. emner og programmer) og det tas i bruk varierende rutiner for presentasjon og oppfølging av evalueringsresultater. Det samme gjelder rutiner for kommunikasjon av evalueringsresultater og eventuelle tiltak til studentene.

Her er noen eksempler på hvordan det jobbes i avdelingene:

*** Avdeling for informasjonsteknologi**

Avdelingen har systematiserte kurs/emneevaluering hvert semester, der kurs/emneleder skriver evalueringsrapport som diskuteres i plenum i personalmøter, samt i avdelingens studiekvalitetsutvalg. Rapportene ligger også åpent på avdelingens nettsider. Ledere, lærere og studieledere drøfter så mulige tiltak med studentene og studenttillitsvalgte inviteres også til avdelingens ledermøter.

*** Avdeling for ingeniørfag**

Resultater av evalueringer formidles videre til studenttillitsvalgte. Ved avdelingen vil fokuset fremover være å sikre tilbakemeldingsløyene for å avdekke og redusere/eliminere avvik. Fokus for videreutvikling av avdelingens kvalitetssystem er derfor evaluering og rapportering av evalueringsresultater.

*** Avdeling for lærerutdanning**

Avdelingen har i dag et praktisk kvalitetssystem: det gjennomføres studentevalueringer der man i stor grad bruker nettbasert evaluering, men det savnes sentrale prosedyrer for oppfølging av evalueringsresultater. Det holdes felles møter med studentene der resultatene gjennomgås. Studentene virker imidlertid lite interesserte i dette.

NOKUT la sitt styremøte 28.08.2006 til høgskolen og fikk da en oppdatering når det gjaldt status for høgskolens kvalitetsarbeid. Både ansatte og studenter var til stede, og i tillegg til høgskolens

presentasjon, ble det avsatt mye tid til spørsmål og diskusjon mellom NOKUTs styre og høgskolens representanter.

4.4.2 Læringsmiljø

Læringsmiljøutvalget ved HiØ er forankret i henhold til Lov om universiteter og høgskoler § 4.3. Utvalget gjennomførte i 2006 9 møter, og medlemmene deltok også på høgskolens planseminar i mai.

Høgskolen tillegger begrepet "læringsmiljø" mer enn de rent fysiske og psykiske faktorer som påvirker en students studiehverdag ved å fastslå at læringsmiljø er alle faktorer som kan påvirke studentene i en studiesituasjon. Læringsmiljøutvalget er i denne sammenheng et svært viktig organ som skal overvåke og sørge for at avvik fra prosedyrer knyttet til læringsmiljø følges opp som del av kvalitetssløyfen.

Når det gjelder rutiner for tilrettelegging for studenter med særskilte behov er disse beskrevet i "Handlingsplan: Tilrettelegging for studenter med nedsatt funksjonsevne. 2005 – 2009". Oppfølging av denne er nærmere omtalt i avsnitt 8.5 Universell utforming.

LMU har i 2006 hatt særlig fokus på studentevalueringer og rapportering. Studentevalueringer er omtalt i avsnitt 4.4.4.

Når det gjelder rapportering, anmodet LMU høgskolens driftsenheter om at den periodiske rapporteringen gis høyere prioritet slik at sentrale problemstillinger blir redegjort for og planlagte/gjennomførte tiltak belyses på en informativ og god måte. LMU etterlyste også at fellestjenestene v/studieseksjonen etablerer systemer for fremskaffelse av fortløpende styringsdata til høgskolens driftsenheter slik at avdelingsledere/studieledere gis mulighet for resultatanalyse. LIST, som ble tatt i bruk januar 2007 dekker dette behovet, men rutiner for oversending av relevante data til enhetene må etableres.

LMU stilte også krav til at resultatene etter evalueringer på institusjonsnivå behandles på samme måte på de ulike ledelsesnivåer i samarbeid med ansatte og studenter. Ved tertialrapportering skal det da fremkomme hvordan den enkelte enhet tolker dataene og hva de konkret ønsker å gjøre med de kritiske områdene. Evalueringsresultatene bør så gis oppslag i interne og eventuelt eksterne medie-/informasjonskanaler.

Klagenemnda er også et viktig organ for studentene. I 2006 er det registrert 7 ordinære klagesaker hvorav 3 omhandlet opptak. I tillegg er det registrert 1 fuskesak som er påklaget. Av de ordinære sakene ble det gitt medhold i 2 saker. For første gang siden 2003 er det i 2006 en nedgang i antall saker både innenfor ordinære klagesaker og fuskesaker.

4.4.3 Oppfølging av NOKUT-evalueringer

For høgskolen er det to studier som i 2005/2006 har vært gjenstand for vurdering fra NOKUT:

- allmennlærerutdanning
- sykepleierutdanning – i forbindelse med akkreditering

*** Avdeling for lærerutdanning**

NOKUT-rapporten om allmennlærerutdanningen ble framlagt i oktober 2006. Rapporten konkluderer med at høgskolen har arbeidet systematisk med å finne fram til måter å organisere, tilrettelegge og gjennomføre allmennlærerutdanningen på slik at den får en tydeligere profesjonsinnretning. På den positive siden trekkes følgende fram:

- Øvingslærerne opplever at studentene har en bredere sluttkompetanse enn tidligere og roser høgskolen for satsingen på IKT
- Gjennom trinnteam og basisgrupper er det etablert muligheter for at studentene kan jobbe tverrfaglig og trene seg i teamarbeid

Samtidig trekker NOKUT fram forhold der det fortsatt kreves en betydelig innsats:

- Høgskolen bør videreutvikle det igangsatte arbeidet med en klarere profesjonsinnretning av utdanningen.
- Høgskolen bør arbeide videre med en avklaring av ansvar og roller i ledelsen av allmennlærerutdanningen slik at arbeidsdelingen mellom avdelingsleder og de fire studielederne blir klarere.
- Høgskolen bør fortsette med den igangsatte skoleringen og metodeutviklingen av de ansatte innen IKT.
- Høgskolen bør vektlegge kompetanseheving innen veiledning og utvikle ytterligere strukturerte opplegg for prosjekter og oppfølging i praksisfeltet.
- Høgskolen bør skaffe seg bedre oversikt over studentfrafallet og derved komme fram til tiltak for å redusere dette frafallet.
- Høgskolen må fortsette det igangsatte arbeidet med å tilrettelegge for FoU slik at den forskningsbaserte undervisningen styrkes.

Det er under arbeid en omfattende rapport når det gjelder oppfølgingen av NOKUT sin evaluering. Rapporten ferdigstilles innen fristen 01.03.2007.

*** Avdeling for helse- og sosialfag**

NOKUTs gjennomgang av sykepleierutdanningen fokuserte særlig på to forhold:

- kvalitetssikring av praksistilbudet
- kompetanse hos undervisnings- og forskningspersonalet

Når det gjelder kvalitetssikring av praksistilbud er det i 2006 utarbeidet utkast til samarbeidsavtale mellom Sykehuset Østfold HF og Avdeling for helse- og sosialfag. Avtalen innebærer samarbeid om praksisstudier og forsknings- og utviklingsarbeid og blir også et fundament for samarbeidsavtaler mellom det enkelte studieprogram og den enkelte seksjon ved sykehuset.

Studieledere ved avdelingen deltar også som medlemmer i et koordinatorforum – et samarbeidsorgan mellom høgskolen og Sykehuset Østfold HF. Dette forumet har også fordelt praksismidler til aktuelle samarbeidsprosjekter innen temaene *praksisundervisning* og *forskning og utvikling*.

Både avdelingen og høgskolen sentralt har gitt kompetanseheving høy prioritet. Fagmiljøet ved bachelorstudiet i sykepleie består i dag av 6,2 % førstekompetente. For å nå NOKUT sitt mål om at minst 20 % av fagmiljøet skal dekkes av ansatte med førstekompetanse, kreves det at ytterligere 3,86 stillinger er besatt av førstekompetente innen NOKUT sin frist 10.11.2007. For å make det store løftet økonomisk er avdelingen tildelt betydelige midler. De konkrete kompetansehevingstiltakene er omtalt i avsnitt 7.2.2.

4.4.4 Studentevalueringer

Det ble i 2006 gjennomført to større institusjonelle evalueringer, EVA1 (totalt læringsmiljø) og EVA2 (undervisning). EVA1 var initiert av Læringsmiljøutvalget (LMU) og EVA2 av Studiekvalitetsutvalget. PULS analyserte resultatene i begge undersøkelsene og forfattet rapporter som ble sendt til alle impliserte parter for behandling.

Evalueringresultatene har blitt drøftet i ulike fora ved alle driftsenheter og i noen tilfeller har dette også resultert i konkrete tiltak ved driftsenheten. For eksempel viste EVA1 at flere studenter ikke kjenner til Bibliotekets tjenestetilbud. For å synliggjøre bibliotekets tjenester overfor studentene har biblioteket derfor sendt en ansatt på kurs i markedsføring og de ansatte kurses også i presentasjonsteknikk i forkant av bibliotekundervisningen som holdes for studentene. Avdeling for informasjonsteknologi har også satt i gang et samarbeid med biblioteket om opplæring i bruk av biblioteket og integrering av bibliotekets tjenester i undervisningen. Ved Biblioteket forsøkes det nå også å ha to personer i skranken i de travleste tidene på dagen, slik at den enkelte bibliotekar har tid og mulighet til å yte den nødvendige sørvis ved hver henvendelse.

Andre driftsenheter har som en følge av EVA1 og EVA2 igangsatt ytterligere undersøkelser for å finne årsaker til evt. avvik påvist i rapportene.

4.4.5 Arbeid med undervisnings-, veilednings- og vurderingsformer

Høgskolen mottok i 2006 midler fra NFR til et omfattende 3-årig prosjekt basert på et opplegg utarbeidet av PULS med tittelen "Kvalitetsreformens vurderingsordninger i høgskolen". Den tematiske overbygningen er å gjøre en kartlegging og vurdering av eksisterende vurderingspraksis etter at Kvalitetsreformen er implementert.

Målet er å få fram et beslutningsgrunnlag gjennom bevisst og fokusert satsing, foreta kritisk vurdering av eksisterende praksis, og på dette grunnlag sette i gang ulike utviklingsprosjekter innen utvalgte utdanninger/fag med tanke på å innføre bedre vurderingsformer. Hovedtyngden av arbeidet med prosjektet vil skje fra 2007.

Evaluering av Kvalitetsreformen viser at endringer i vurderingsordninger er utbredt i de fleste fag. Nye vurderingsformer som for eksempel mappevurderinger er innført av til sammen ca. 57 % av de ansatte i høgskolene. Det totale volum av studentvurderinger har økt mye, både som følge av moduliseringen og som følge av at tradisjonelle vurderingsformer er beholdt selv om nye vurderingsformer er innført. Dette problemet er institusjonen nå opptatt av å ta fatt i slik at man kan redusere den parallelle bruken av gamle og nye vurderingsformer.

I følge eksamensforskriften skal det benyttes ekstern medsensor til sensur av minst ett emne på alle årstrinn i alle studier og studieprogrammer (§ 18, pkt. 1). Tidligere har høgskolen benyttet eksterne sensorer i stor utstrekning, men denne praksisen er gradvis blitt endret slik at avdelingene nå i større grad forholder seg til forskriften.

Med bakgrunn i dette skjer det et kontinuerlig arbeid i avdelingene der faglærere, studieledere, studentenes tillitsvalgte og avdelingenes egne studiekvalitetsutvalg er sentrale. I tillegg arbeides det samtidig med utvikling på vitale enkeltområder initiert av høgskolens sentrale studiekvalitetsutvalg. Dette arbeidet har bl.a. medført:

- endringer i høgskolens interne "Bestemmelser for studieplanarbeid" og utvikling av felles webmal for studieplaner
- presisering av bruk av arbeidskrav
- gjennomgang av ressursbruk knyttet til høgskolens bruk av vurderingsformer
- faglig analyse m.h.t. bruk av vurderingsformer for å utvikle noen felles overordnede retningslinjer
- bred drøfting av karaktersetning og bruk av karakterskalaen

Alle avdelinger har utviklet prosedyrer for studie- og emneevalueringer som skal sikre at evalueringene skjer i et nært samarbeid mellom studentene, studieledere, enkeltlærere og studiekvalitetsutvalgene og at de følges opp med forbedringstiltak i etterkant.

Også PULS (Program for Undervisning – Læring – Studiekvalitet) er sentral i arbeidet med utvikling av undervisnings-, veilednings- og vurderingsformer. I 2006 har PULS blant annet arrangert seminarer for undervisnings- og forskningspersonalet med følgende temaer:

- "Forskningsbasert undervisning"
- "Tilbakemeldinger, feedback til studenter på deres arbeid og prestasjoner"

Enkelte avdelinger følger opp med egne seminarer som for eksempel Avdeling for helse- og sosialfag der man hadde et 1 ½ dages seminar om "Kollegaveiledning", og Avdeling for informasjonsteknologi med tema "Mappeevaluering".

Når det gjelder undervisningsformer ble det i 2006 utarbeidet en rapport om nettbaserte læringsplattformer ved høgskolen. Denne undersøkelsen ble utført av Læringsplattformgruppa som ble nedsatt av Studiekvalitetsutvalget våren 2006. Gruppa evaluerte tre læringsplattformer: Blackboard (som er høgskolens hovedplattform i dag), Classfrontier og Moodle. Rapporten konkluderte med at valg av læringsplattform må tas på bakgrunn av pedagogiske valg. Høgskolen bør ta stilling til hvilke funksjoner en læringsplattform skal benyttes til før man eventuelt bestemmer seg for å velge ny læringsplattform. Mulighetene for å integrere læringsplattformen i høgskolens øvrige administrative systemer (som f.eks Felles Studentsystem) må også vurderes. Videre ble det understreket at

høgskolen bør tilby en bredde i forskjellige elektroniske systemer dersom dette kan gi en pedagogisk merverdi, men man behøver ikke nødvendigvis tilby support for flere systemer da dette vil kreve mer bruk av ressurser. Gruppas rapport danner et godt grunnlag for videre oppmerksomhet rundt e-læring og læringsplattformer som del av den pedagogiske diskusjonen ved høgskolen.

4.4.6 Studentdemokrati og studentvelferd

2006 var et aktivt år for Studentparlamentet både lokalt og nasjonalt. Det går med mye tid og ressurser til å gjennomføre valg til ulike styrever, råd og utvalg, og det har til tider vist seg vanskelig å bekle alle vervene, særlig er det vanskelig å fylle varaplassene. Ved valget til studentråd og studentparlament i november var det imidlertid et rekordstort antall kandidater.

I februar arrangerte man det årlige fellesseminaret for studenter og ansatte med tema studentaktiv forskning. Seminaret ble godt mottatt og hadde god deltakelse.

Fadderukene i august ble arrangert uten større problemer, men erfaringene fra det forutgående fadderseminaret gjør at man fra 2007 vil endre opplegget for dette arrangementet.

Studentsamskipnaden i Østfold (SiØ) tilbyr boliger, privat boligformidling, kantiner, bokhandel, studentrådgivning og studenthus. I tillegg finnes velferdstiltak som helsestøtte, støtteordning for ulykkesrammede studenter og utleie av hytter. SiØ har tilbud i de tre studiebyene Fredrikstad, Halden og Sarpsborg. I Sarpsborg tilbys kun StudentRådgivningen og bokhandel. Det regionale studenthuset er plassert i Halden.

I 2006 har det vært spesiell fokus på følgende områder:

- Studenthus – videreutvikling av det regionale Studenthus i Halden som en fellesarena for studentene i Østfold og Rockemiljøet i Halden. Prosjektgruppe er nedsatt bestående av representanter fra studentene, Halden kommune, HiØ og SiØ. Målet med dette arbeidet er å øke aktiviteten i Studenthuset slik at driften blir økonomisk forsvarlig.
- Flytting og etablering av spisested og bokhandel i nye lokaler på Remmen.
- StudentRådgivningen med de tre hovedarbeidsområdene:
  - individuelle samtaler og eventuelle viderehenvisninger til annet hjelpe-/ behandlingsapparat.
  - testing og veiledning av studenter med lese- og skriveproblemer.
  - kurs- og gruppetilbud innen temaer som "studiemestring og eksamensforberedelse", "ta ordet i en forsamling", "stressmestring", "bli kjent med din studieby" og "lær å lage god og enkel mat".

I tillegg til lokaler og fristasjon har høgskolen bidratt med tilskudd til studenthuset. Det har imidlertid vist seg svært vanskelig å få driften av huset til å bli økonomisk lønnsom. For 2006 var underskuddet på vel kr 900.000.

5 FORSKNING OG UTVIKLING

5.1 Organisatorisk tiltak for FoU og kommersialisering

FoU-modulen i kvalitetssystemet er videreutviklet slik at den i større grad oppleves som nyttig for undervisnings- og forskningspersonalet, i tillegg til å være et kvalitetssystem.

Høgskolens sentrale FoU-utvalg spiller en viktig rolle i strategisk planlegging og sørger for å legge til rette for økning av kvaliteten i høgskolens FoU. I utvalget møtes avdelingenes FoU-koordinatorer, rektor og høgskolens sentrale FoU-koordinator. I tillegg er biblioteket, studentene og rekrutteringsstipendiatene representert.

Ved tildeling av FoU-tid er det foretatt en prioritering av virksomhet som er relevant for kravene i akkrediteringsforskriften.

Det er etablert en ny modell for fordeling av midler på bakgrunn av FoU-aktivitet slik at det nå er større incitament til å publisere i kanaler som gir mer økonomisk uttelling (nivå 1 og 2), se avsnitt 5.3. Det er dessuten tatt initiativ til revisjon av kompetansemiddelordningen ved HiØ slik at det settes av mer midler både til kvalifisering til professor og til doktorgradsarbeid.

Det er etablert et nytt system for kommersialisering av FoU-resultater (BizTech). Det nye opplegget er egentlig en systematisering av noe HiØ allerede gjør i dag. Utgangspunktet er samarbeidsprosjekter mellom studenter og undervisnings- og forskningspersonalet, mellom studenter og regionalt næringsliv med ansatte ved Høgskolen som veiledere, og mellom regionalt næringsliv og de ansatte.

Det er etablert samarbeidsavtaler om kommersialisering av FoU-resultater mellom HiØ og inkubatorene Inkubator Halden og Borg Innovasjon.

5.2 FoU-aktivitet

De fleste avdelingene har avklart eller er i ferd med å avklare sine satsingsområder for FoU. Samtidig skjer det en klart positiv utvikling både når det gjelder omfang og kvalitet i alle avdelinger. På overordnet nivå gjenstår fortsatt en del arbeid før satsingsområdene er klare.

Mye av høgskolens FoU-aktivitet har i 2006 vært knyttet til formell kompetanseheving, for eksempel doktorgradsløp. For Avdeling for informasjonsteknologi har det også vært viktig å rette inn aktiviteten slik at det kan legges til rette for etablering av et doktorgradsstudium i anvendt informatikk.

For å vise bredden i høgskolens FoU er det nedenfor vist eksempler på noen spennende forskningsaktiviteter vi har hatt i 2006:

- bruk av 3G-mobilnett i redningstjenester
- mobiltelefon som hjelpemiddel for bevegelseshemmede
- kunstig fremstilling av sopp for medisinske formål
- konstruksjon av komplette biler
- produksjon av hydrogen fra naturgass og fornybare energikilder
- hvordan fremme tverrfaglig samarbeid og samordning i helse- og sosialsektoren?
- innføring av multiplikasjon på småskoletrinnet
- forståelser av toleranse i den flerkulturelle norske enhetsskolen
- økonomisk metodologi og vitenskapsteori
- globalisering og europeisering i økonomi, politikk og samfunn
- fremmedspråksdidaktikk og IKT-basert språkopplæring
- systemer for streaming av multimedia for Stortinget og NRK

Det har vært stor interesse blant studentene for tilbudet om å få bidra i FoU-prosjekter. Det har gitt gode resultater og bidratt til en konkretisering av forskningsbegrepet, noe som har vært viktig for å møte studentenes ønsker om mer informasjon om FoU-aktivitet og bedre tilrettelegging for studentaktiv forskning. Noen studenter har også fått tilbud om det nevnte studieopplegget BizTech, der en vektlegger kommersialisering. Studentene i BizTech-prosjektene tilegner seg kunnskap om:

- prosjektledelse og prosjektgjennomføring
- kommersialiseringsprosesser
- økonomisk basiskunnskap
- faglig kompetanse i forhold til det prosjektet omhandler
- lagbygging/samarbeid

Disse studentene får verdifulle kunnskaper som er interessante for næringslivet og dermed større muligheter for jobb.

I samarbeidsavtalene mellom HiØ og de nevnte inkubatorene fremgår at HiØ skal sørge for at inkubatorene holdes orientert om de BizTech-prosjektene som har størst kommersialiseringspotensial.

I 2006 ble det som følge av studentaktiv forskning etablert 2 nye foretak, Lydarkitekten og Concept Living, begge sprunget ut av studentprosjekter ved Avdeling for ingeniørfag.

5.3 Vitenskaplig publisering

Fra 2006 la departementet om sin finansieringsmodell blant annet ved at man som del av FoU-modulen innførte en komponent som belønnet vitenskaplig publisering.

Det er etablert 2 nivåer for publisering der nivå 2 gir størst økonomisk uttelling. Antall publikasjoner på hvert nivå omregnes til publiseringspoeng, og disse poengene gir grunnlag for å regne ut den enkelte institusjons andel av bevilgningen.

For Høgskolen i Østfold medførte omleggingen at et relativt beskjedent antall publikasjoner ble tellende. Tabellen nedenfor viser utviklingen 2004 – 2006 fordelt på avdelinger.

Tabell 12. Antall vitenskaplige publikasjoner 2004 - 2006

Avdeling	2004			2005			2006		
	Nivå 1	Nivå 2	Tot.	Nivå 1	Nivå 2	Tot.	Nivå 1	Nivå 2	Tot.
Helse- og sosialfag	2		2	1		1	5		5
Informasjonsteknologi	2		2	3		3	2	1	3
Ingeniørfag							1		1
Lærerutdanning	2		2	5		5	4	1	5
Økonomi/språk/samf.	13	2	15	9	2	11	5	2	7
Høgskolen				1		1	1		1
SUM	19	2	21	19	2	21	18	4	22

De 22 publikasjonene i 2006 fordeler seg slik:

- 2 monografier
- 14 artikler i tidsskrifter
- 6 artikler i monografier

Selv om antall publikasjoner totalt ikke viser noen særlig økning, er tendensen likevel positiv, særlig ettersom antallet på nivå 2 faktisk er doblet. Dette gir seg igjen utslag i økt antall publikasjonspoeng. Tabellen nedenfor viser utviklingen i antall publikasjonspoeng fordelt på avdelinger.

Tabell 13. Utviklingen i antall publikasjonspoeng 2004 - 2006

Avdeling	2004	2005	2006
Helse- og sosialfag	1,7	1,0	4,5
Informasjonsteknologi	0,9	2,0	2,0
Ingeniørfag	0,0	0,0	1,0
Lærerutdanning	2,0	4,5	10,5
Økonomi/språk/samf.	22,1	15,4	10,5
Høgskolen	0,0	0,5	0,7
SUM	26,7	23,4	29,2

Vi ser av tallene at utviklingen har vært positiv, særlig for Avdeling for lærerutdanning og Avdeling for helse- og sosialfag. Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag har hatt en negativ utvikling, men publiseringsaktiviteten vil alltid kunne svinge, og avdelingen har fortsatt en høy aktivitet sammenliknet med de øvrige avdelingene. Alle avdelinger scorer nå poeng for sin publiseringsaktivitet.

Ser vi utviklingen i forhold til øvrige høgskoler, er det kun 8 høgskoler som har hatt en mer positiv utvikling enn vår, og de fleste av disse høgskolene har i utgangspunktet en liten publiseringsvirksomhet. Det er derfor grunn til å tro at vi kan forvente positive økonomiske resultater i 2008 i denne komponenten.

Ytterligere forbedringer bør kunne forventes fra 2007 da det arbeides aktivt med å informere om systemet for vitenskaplig publisering og med å stimulere til publisering i alle avdelinger. Vi ser likevel av tallene at det tar tid å få rettet publiseringen mot de tellende kanalene. Det kan synes som om

systemet for vitenskaplig publisering fører til ekstra stor pågang i enkelte tidsskrifter og dermed også til lengre publikasjonstid. Systemet krever også at de enkelte institusjonene er aktive når det gjelder å melde inn forslag til aktuelle publiseringskanaler til de etablerte autoritetsregistrene.

Publiseringsvirksomheten ved høgskolen vil fortsatt i stor grad dreie seg om kategorier som ikke er tellende under vitenskaplig publisering, men som likevel er vesentlig for høgskolens rolle, for eksempel lærebøker. Dette gjelder også formidling og deltakelse i samfunnsdebatten, se avsnitt 6.

Høgskolens egen budsjettfordelingsmodell honorerer både vitenskaplig publisering og formidling/samfunnskontakt. Systemet ble endret i løpet av 2006 med virkning fra 2007 dels for å sikre en tilpasning til departementets system, men man valgte å beholde et fokus også på formidling og samfunnskontakt.

I Aktivitetsplanen for 2006 ble det formulert et resultatmål på 120 publikasjoner knyttet til FoU-virksomheten basert på det "gamle" systemet for klassifisering. En grov omregning fra det nye systemet viser at høgskolen totalt hadde 180 publikasjoner i de aktuelle kategoriene, det vil si en meget god resultatoppnåelse. Fra 2007 er resultatmålet knyttet til antall publikasjoner på nivå 1 og 2.

6. FORMIDLING OG SAMFUNNSKONTAKT

I tillegg til den vitenskaplige publiseringen har høgskolen et ansvar for å formidle resultatene av sin FoU-aktivitet også via andre kanaler. Samtidig skal høgskolen være en aktiv aktør i samfunnsdebatten og ha nær kontakt med andre aktører i offentlig virksomhet, samfunns- og næringsliv. Denne samfunnskontakten gir seg utslag på mange måter, blant annet gjennom representasjon i Østfoldrådet og tett kontakt med fylkeskommunen og vertskommunene. Profesjonsutdanningene har på sin side tett kontakt med aktuelle praksissteder både innen skole- og helsesektoren, men også innen næringslivet.

Vår budsjettfordelingsmodell honorerer også denne type aktivitet. Grunnlagsdataene hentes fra FORSKDOK. Tallene er ennå ikke fullt ut kvalitetssikret, men vi har i tabellen nedenfor likevel valgt å trekke fram en del data for å illustrere aktiviteten.

Når det gjelder vitenskaplig publisering (monografier og nivå 1 og 2), er dette nærmere kommentert i avsnitt 5.3.

Nivå 0 defineres som formidling og sammen med kategorien Samfunnskontakt ser vi at denne aktiviteten er betydelig økt fra 2005.

Tabell 14. Utvikling 2004 – 2006 i publisering, formidling og samfunnskontakt

Avd.	2004						2005						2006				Tot.
	Mono-graf.	Nivå 2	Nivå 1	Nivå 0	Samf. kont.	Tot.	Mono-graf.	Nivå 2	Nivå 1	Nivå 0	Samf. kont.	Tot.	Mono-graf.	Nivå 1/2	Nivå 0	Samf. kont.	
HS	0	0	2	56	1	59	0	0	1	80	2	83		5	57	7	69
IT	0	0	2	32	3	37	0	0	3	23	5	31		3	17	4	24
IR	0	0	0	27	12	39	0	0	0	35	3	38		1	58	24	83
LU	0	0	2	117	31	150	0	0	5	94	14	113	1	4	185	26	216
ØSS	0	2	13	88	14	117	1	2	8	78	23	112	1	6	124	17	148
SUM	0	2	19	320	61	402	1	2	17	310	47	377	2	19	441	78	540

Formidling omfatter blant annet 38 lærebøker og 18 fagbøker.

Når det gjelder samfunnskontakt, dreier det seg hovedsakelig om:

- populærvitenskaplige foredrag (26)
- debattinnlegg, intervjuer og kronikker i uke-/dagspresse (29)
- kunstnerisk arbeid (9)

- deltakelse i radio-/TV (10)

Tallene viser en svært positiv utvikling der særlig Avdeling for ingeniørfag og Avdeling for lærerutdanning har økt sin aktivitet betydelig. For høgskolen totalt er det en økning på 43 % fra 2005 til 2006.

Avdeling for informasjonsteknologi har i 2006 utgitt ett nummer av tidsskriftet HØIT, se:

<http://www.it.hiof.no/hoit>

Det er utgitt 4 HiØ-rapporter, 5 arbeidsrapporter og 1 oppdragsrapport.

Av større arrangementer der høgskolen har vært involvert, kan nevnes:

- Musikk i skolen – konferanse for lærere/ledere i musikkutdanning (140 deltakere)
- Konferanse om rammeplaner i lærerutdanningene (130 deltakere)
- Ingeniørdagene 2006 (910 deltakere på ulike arrangementer)
- Kjønn og samfunn – åpne foredrag med mellom 15 og 50 deltakere
- Språkdagen 2006 – et samarbeid mellom Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen, Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag og Avdeling for lærerutdanning
- Nasjonal erfaringskonferanse for forkurs i ingeniørutdanningen (46 deltakere)

Utover dette har Akademi for scenekunst hatt en betydelig aktivitet når det gjelder visninger av skuespill. Noen eksempler:

- Puntilla (4 visninger)
- Mads Bergs skulesongbok (9 visninger)
- Gjengangere (11 visninger hvorav 3 i Århus og 2 på Det norske teater i Oslo)
- 3 sisters (3 visninger)

Bibliotekavdelingene setter fokus på innhold og tilbud ved å arrangere utstillinger og sende ut informasjon om nyheter. Ved bibliotekavdelingen på Remmen har man videreført "Akademisk Eventyrstund", som ble startet i samarbeid med Avdeling for lærerutdanning på Remmen før samlokaliseringen. Det har vært flere arrangementer, blant annet spilte Østfold teaterlag *Terje Vigen* og Ivo de Figueiredo snakket om sin Ibsen-biografi. Biblioteklokalet har også vært benyttet til en rekke utstillinger som den internasjonale vandreutstillingen om den østerrikske forfatteren Ingeborg Bachmann i februar, som i Norge kun ble vist her.

Både høgskolen sentralt og avdelingene er aktive i ulike nettverk. Noen eksempler:

- Nyskappingsnettverk – regelmessige frokostmøter ved Avdeling for ingeniørfag med samfunns- og næringsliv i regionen. Møtene har ulike temaer og trekker fra 20 til 50 deltakere.
- Borg Plastnett – kompetanse- og teknologiutvikling innen plast og kompositter
- Oslo Teknopol – fremme innovasjon og nyskaping i Oslofjord-regionen
- Nettverk Østfold – undervisning/praksis scenekunstutdanning
- Halden IT-forum
- Borg IKT
- Borg Næringsutvikling
- Borg Innovasjon
- Inkubator Halden
- Halden Næringsråd
- Koordinatorforum mellom høgskolen og Sykehuset Østfold HF og Samarbeidsorganet i Helse Øst

Høsten 2006 ble det inngått avtale mellom høgskolen og Halden Industriforening om et "næringskontor" på Remmen. Kontoret er et samarbeidsprosjekt mellom høgskolen, Halden Industriforening, Halden Industriutvikling A/S, Halden Inkubator, Halden Næringsråd, Halden IT-forum og Halden kommune. Kontoret er til for å utvikle samarbeid med studenter og ansatte når det gjelder studentprosjekter, utviklingsarbeid og forskning. Kontoret er bemannet hver dag og er meget godt besøkt.

7. PERSONAL- OG ORGANISASJONSUTVIKLING

7.1 Organisering og ledelse

Etter en bred gjennomgang med evaluering av ledelsesstrukturen, i regi av Personalseksjonen, valgte høgskolen i 2006 å endre sin styringsmodell slik at man ved utløpet av nåværende styreperiode, 31.07.2007, går tilbake til normalordningen med valgt rektor. Samtidig ble det også vedtatt å videreføre og styrke ordningen med prorektor (prorektor i 100 % stilling). Rektor og prorektor velges som team.

Når det gjelder ledelsesmodellen på avdelingsnivå, beholdes ordningen med enhetlig ledelse med tilsatte dekaner, og stillingene lyses ut tidlig i 2007.

Studielederskolen startet opp med første samling i 2006 og med flere planlagte samlinger i løpet av 2007. Personalseksjonen har ansvar for arbeidet, i samarbeid med studielederne. Innhold i opplegget er spesielt tilrettelagt i forhold til de utfordringer studielederne møter.

7.2 Kompetanse

7.2.1 Doktorgradsutdanning og rekrutteringsstipendiater

Det er inngått tre nye doktorgradsavtaler i 2006. Totalt har da høgskolen 22 avtaler fordelt slik på avdelingene per 30.09.2006:

- Avdeling for helse- og sosialfag 10
- Avdeling for informasjonsteknologi 2
- Avdeling for ingeniørfag 1
- Avdeling for lærerutdanning 6
- Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag 3

To av avtalene er 5 år eller eldre. En doktorgradsstipendiat finansieres av eksterne midler (NFR – VS2010). Det er ikke avlagt doktorgrader i 2006, men flere er i ferd med å avslutte sitt program.

Høgskolen har i alt 12 rekrutteringsstipendiathjemler som er finansiert over grunnbevilgningen, hvorav en er ny fra juli 2006. I tillegg er det opprettet en intern stipendiatstilling finansiert av avsatte midler. Alle hjemlene er fordelt på avdelinger og fagområder:

Avdeling	Fagområde
Helse- og sosialfag	Tjenesteyting i eldreomsorgen
	Tverrfaglig samarbeid
Informasjonsteknologi	Digital kringkasting
	Miljøinformatikk
Ingeniørfag	Termisk energiproduksjon, CFD-simuleringer
	Termisk energiproduksjon, automatisk forbrukskontroll
	Interaksjonsdesign
	Komposittförsterkning av stål- og betongkonstruksjoner
Lærerutdanning	Etikk og utdanning
	Flerkulturell og internasjonal utdanning
Økonomi, språk og samfunnsfag	Bedriftsøkonomiske fag (2)
Lærerutdanning/Økonomi, språk og samfunnsfag	Fremmedspråkdidaktikk (internt finansiert)

En hjemmel frigjøres pr 01.07.2007. Det gjelder Avdeling for informasjonsteknologi, fagområde miljøinformatikk.

Høgskolens første kunststipendiat vil avslutte sitt program med disputas i januar 2007 innen fagområdet multimedia/digitalt teater.

Ved fordelingen av de frigjorte hjemlene i 2006 ble det lagt vekt på å prioritere realfag. I alt 5 av hjemlene er tildelt innenfor dette fagområdet.

7.2.2 Kompetanseoppbygging i sykepleier- og ingeniørutdanning

Som følge av NOKUT sin gjennomgang av sykepleierutdanningen ble det i 2006 avsatt og fordelt i alt kr 1.950.000 i strategiske midler til kompetanseutvikling i denne utdanningen. I tillegg kom kr 500.000 som var en videreføring av tiltak iverksatt i 2005. Avdelingen ble også tilført kompetansemidler på kr 250.000 fra departementet. Midlene skal til sammen gjøre avdelingen i stand til å møte kravene i akkrediteringsforskriften innen fristen for reakkreditering 10.11.2007.

Midlene er benyttet til:

- tre personer i doktorgradsstudier påbegynt i 2005
- fem personer i førstelektorprogram påbegynt i 2005
- økning i FoU-tid for 10 ansatte som vil søke opprykk til førstelektor – tilsvarende 3,5 stillinger
- veiledning utført av førstekompetente kolleger
- metodekurs med 6 deltakere
- sakkyndiges vurderinger av FoU-arbeider

I samarbeid med ansvarlig i høgskolens kompetanseutviklingsprogram og FoU-leder, er det utviklet et strukturert førstelektorprogram ved avdelingen. Dette innebærer at 13 av dagens førstekompetente lektorer har bidratt med individuell veiledning/konsultasjoner, rådgivning og respons. Høgskolelektorene som skal søke om opprykk til førstelektor, har fått tildelt hver sin veileder som skal bistå dem i prosessen frem mot søknad om opprykk.

FoU-leder har fått et særskilt ansvar med å følge opp gjennomføringen av den systematiske veiledningen og fikk derfor øket sin stillingsressurs fra 30 til 50 %.

I førstelektorprogrammet arrangeres det ulike kurs; skrivekurs, metodekurs og kurs i bruk av referanseverktøy. Våren 2006 deltok fire ansatte på UMBs kurs: "Å være forskende deltaker" på 15 studiepoeng. To ansatte har deltatt på kurset "Evidensbaserad vård" ved Karlstad Universitet – 7,5 studiepoeng.

I samarbeid med høgskolene i Gjøvik, Oslo og Sør-Trøndelag skal det nedsettes sakkyndige kommisjoner som skal behandle søknader om opprykk. Dekan har jevnlig samtaler med de fire medarbeiderne som tar sikte på førstelektorkompetanse i 2007. Søknadene skal være vurdert før NOKUT sin frist 10.11.2007.

Samtidig med satsingen innen sykepleie ble det også påbegynt en satsing mot økt førstekompetanse i ingeniørutdanningene selv om disse foreløpig ikke er satt under lupen av NOKUT. Avdelingen fikk tilført kr 737.000 slik at man kunne iversette tiltak i 2006. 5 personer fikk avsatt tid til arbeid som kan gi førsteopprykk. En person fikk avsatt tid til å arbeide mot professoropprykk. Det foreligger en plan som innebærer at man vil være ferdige med satsingen i løpet av 2009.

7.2.3 Annen kompetanseoppbygging undervisnings- og forskningspersonalet

PULS er en viktig drivkraft i arbeidet med kompetanseoppbygging for undervisnings- og forskningspersonalet både når det gjelder høgskolepedagogikk, førstelektorprogram og annen kompetanseoppbygging.

I 2006 ble det utviklet en ny kursmodell for høgskolepedagogikk som ble lagt til grunn for det nye kurset som startet høsten 2006. Her ble det også åpnet for eksterne deltakere. 15 personer deltar på kurset, av disse er 4 fra Høgskolen i Buskerud.

Høgskolen har et regionalt samarbeid om førstelektorkvalifisering med høgskolene i Vestfold, Buskerud og Oslo. Det er også inngått en bilateral avtale med Høgskolen i Oslo (HiO) som gir ansatte hos oss mulighet til å delta på HiOs førstelektorprogram.

Ved Avdeling for helse- og sosialfag var 14 ansatte opptatt med utdanning på masternivå, 3 av disse innen sykepleie. 3 ansatte fikk opprykk til høgskolelektor og 1 til førstelektor. Ved Avdeling for lærerutdanning fikk 3 ansatte opprykk til førstelektor. 2 ansatte ved Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag fikk opprykk til førsteamanuensis.

Avdeling for informasjonsteknologi arbeider aktivt for å legge til rette for doktorgradsutdanning innen anvendt informatikk, blant annet ved å gi ekstra ressurser til to forskningsaktive ansatte med tanke på professoropprykk.

7.2.4 Kompetanseoppbygging teknisk/administrativt personale

I tråd med føringene i Aktivitetsplanen ble hovedtyngden av de strategiske midlene som var avsatt til kompetanseoppbygging for teknisk/administrativt personale, benyttet til opplæring i administrative systemer. Det ble gjennomført opplæring innen følgende systemer:

- arkiv- og saksbehandlersystemet ePhorte
- det studieadministrative systemet FS
- lønns- og personalsystemet SAP
- budsjetteringsverktøyet Agresso Budget Manager
- fakturabehandlingsystemet Contempus Invoice

Flere av bibliotekarene har arbeidet med kompetanseutvikling: en har tatt hovedfag i pedagogikk, to holder på med PULS-programmet og en bibliotekar tar en årsenhet i historie. I tillegg tar arkivleder et lederutviklingskurs i regi av ABM-utvikling.

Ved Avdeling for ingeniørfag er tre teknisk ansatte i gang med masterutdanning. I tillegg er det tildelt individuelle kompetansemidler til utdanning innen innkjøp, se prioritert tiltak i Handlingsplan for miljøledelse, avsnitt 7.5.

7.2.5 Rekruttering

Det ble i 2006 avsatt særskilte strategiske midler til rekruttering til undervisningsstillinger innen økonomistudiene. Midlene ble benyttet til en mer aktiv og omfattende annonsering av stillinger også internasjonalt, og det resulterte i at en fikk tilsatt to godt kvalifiserte personer med førstekompetanse. Det ble også lyst ut stilling som professor innen bedriftsøkonomi. Den brede utlysningen ga relativt stor søkermasse, særlig fra Tyskland. Det var kun en søker som ble tilkjent professorkompetanse. For øvrig ble økonomistillingene prioritert i det lokale lønnsoppgjøret.

7.3 Helse, miljø og sikkerhet

Høgskolen har et relativt sett lavt sykefravær som i liten grad kan sies å være arbeidsmiljørelatert. Tabellen nedenfor viser utviklingen de siste årene.

Tabell 15. Utvikling i sykefravær totalt 2004 - 2006

2003	2004	2005	2006
3,4 %	3,6 %	4,6 %	4,1 %

I tabell 16 framgår forholdet mellom egenmeldt og legemeldt sykefravær i ulike stillingskategorier for 2006.

Tabell 16. Sykefravær 2006

Stillingskategori	Egenmeldt				Legemeldt			
	Sykefraværsdagsv		Sykefraværspros		Sykefraværsdagsv.		Sykefraværspros	
	Menn	Kvinner	Menn	kvinner	Menn	Kvinner	Menn	kvinner
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger	214	223	0,5	0,7	727	1387,5	1,8	4,5
Administrativt personale/bibliotek	43	143	1,2	1,1	85	831	2,4	6,2
Teknisk personale (bygn./IT-drift)	46	36	0,9	0,7	113	207	2,1	4,3

Sett i forhold til 2005 har det vært en økning på 26 % i det egenmeldte fraværet. Her er utviklingen ganske lik mellom menn og kvinner, noe som betyr at kvinnene fortsatt har det høyeste korttidsfraværet. Det legemeldte fraværet er redusert med 13 %. Her er fraværet hos kvinner tilnærmet uendret. Det totale fraværet er redusert med 8,2 %.

Høgskolen inngikk i 2005 avtale om inkluderende arbeidsliv, og avtalen ble iverksatt fra 2006. Dette vil blant annet si at perioden for egenmeldinger har gått fra 3 dager 4 ganger pr år til 8 dager 3 ganger pr år. Den store økningen i egenmeldt fravær med samtidig nedgang i det totale fraværet kan være et resultat av dette.

Det er i 2006 notert 2 ulykker med personskaade (studenter). Ingen av skadene var av alvorlig art.

Arbeidsmiljøutvalget har gjennomført 4 møter i 2006 og har hatt særlig fokus på:

- psykososialt arbeid i fellestjenestene
- fysisk aktivitet i arbeidstiden
- revidering av retningslinjer i høgskolens internkontrollsystem

Det har vært gjennomført vernerunder ved alle verneområdene.

7.4 Likestilling

Det er en god balanse mellom menn og kvinner når man ser på antall ansatte i høgskolen totalt. Kvinneandelen her er i 2006 49,6 %. Det er imidlertid store forskjeller mellom stillingsgruppene. Høyest kvinneandel er det i driftsstillinger med 77,9 %. Her finner vi blant annet renholdere. Færrest kvinner er det innen støttestillinger som omfatter IT-drift og bibliotek. Det er IT-drift som her drar ned kvinneandelen. I undervisnings- og forskningsstillingene er kvinneandelen 43,5 %, men her er variasjonene store mellom kategoriene. Innen professor-/førstestillingene er kvinneandelen 20 %, mens andelen kvinner i høgskolelektorstillingene er 51,9 %. Av høgskolelærerne er hele 81,3 % kvinner. I stipendiatstillingene er 50 % kvinner.

Av totalt 34 nytilsatte i undervisnings- og forskningsstillinger i 2006 var hele 22 kvinner, men hovedtyngden av disse ble tilsatt i høgskolelektor/høgskolelærerstillinger. Av 8 nytilsatte i førstestillinger var halvparten kvinner.

Når det gjelder forholdet mellom heltids- og deltidsstillinger, er det store forskjeller mellom kvinner og menn. Av 41,1 årsverk i deltidsstillinger utgjør kvinnene 78,8 %.

Arbeidet med likestilling er integrert i ulike prosesser i høgskolen i tråd med personalpolitiske retningslinjer.

Likestillingsutvalget har gjennomført 8 møter i 2006 og arrangerte 15.mars et særskilt likestillingsseminar "Ett trinn opp – likestilling på universiteter og høgskoler" med 41 deltakere.

Utvalget engasjerte seg også aktivt i det overordnede planarbeidet med innspill til så vel strategisk plan, handlingsplan som aktivitetsplan. Flere av innspillene ble tatt til følge av høgskolestyret og innarbeidet i de nye plandokumentene.

I desember arrangerte utvalget en studietur til Universitetet i Umeå som er Sveriges ledende universitet når det gjelder likestillingsarbeid og kjønnsforskning.

7.5 Miljøledelse

Høgskolestyret godkjente i sitt møte 27.02.2006 Handlingsplan for miljøledelse ved Høgskolen i Østfold 2006 – 2009.

Miljøledelse skal i løpet av første del av planperioden integreres i internkontrollsystemet ved høgskolen.

Planen omhandler mål, strategier og tiltak innenfor følgende områder:

- Innkjøp
- Avfallshåndtering
- Transport
- Energiforbruk

Oversikten nedenfor viser status for de ulike tiltakene i planen.

Område	Tiltak	Status
Innkjøp	Opprettelse av felles innkjøpsstilling for HiØ.	Er fulgt opp
Innkjøp	Stille miljøkrav til leverandører og produkter	Arbeidet er i gang
Innkjøp	Tilby opplæring av ansatte som arbeider med innkjøp, innhente råd og veiledning fra tilgjengelige kilder	Innkjøpsansvarlig holder på med videreutdanning innen området
Innkjøp Avfallshåndtering Transport	Innføring av nytt elektronisk arkiv- og saksbehandlingssystem	Begrenset innføring av ePhorte fra 01.03.2006. I full bruk på alle nivåer i løpet av 2007.
Innkjøp Avfallshåndtering Transport	Innføring av nytt lønns- og personalsystem	SAP ble tatt i bruk fra 01.03.2006
Innkjøp Avfallshåndtering Transport	Innføring av mer bruk av intranett til møtedokumenter, referater etc.	Dette har vært praktisert ved høgskolen de siste årene
Avfallshåndtering	Det skal innføres kildesortering ved Høgskolen alle lokaliseringer, minimumskrav til sortering er: papp, papir, matavfall, EEavfall, spesialavfall, restavfall	Sortering av papp- og papiravfall og spesialavfall har vært praktisert i en årrekke. Ordning for sortering av matavfall har ikke kommet på plass.
Avfallshåndtering	Redusere bruk av engangsprodukter	Så langt det er praktisk mulig prøver en å unngå bruk av engangsprodukter
	Benytte leverandører som deltar i returordninger for sine produkter der dette er etablert	Det er innarbeidet gode rutiner for dette.
Transport	Innføre nye retningslinjer for møter som fremmer mer bruk av video- og telefon	Retningslinjer er ikke klare
Transport	Legge opp til informasjon omkring miljøvennlig transport slik at ansatte og studenter kan handle miljøriktig	Dette er ikke fulgt opp foreløpig

Område	Tiltak	Status
Energiforbruk	Samarbeide og søke kunnskap, råd og veiledning hos eiere av Høgskolens bygninger når det gjelder redusering av energiforbruk, vannforbruk med mer	Følges opp kontinuerlig og det forutsettes at man så langt det er mulig kommer fram til gode løsninger
Energiforbruk	Innføre rutiner slik at alle slår av lys, PC og annet elektrisk utstyr når man forlater et rom	Skjer automatisk i nye bygg. Rutiner foreligger for øvrige bygg.

8. INFRASTRUKTUR OG STØTTETJENESTER

8.1 Administrative tjenester

2006 var det første hele året med en felles administrasjon for avdelingene på Remmen knyttet til den tidligere Fellesadministrasjonen. I alle seksjonene ble det arbeidet med å tilpasse seg den nye organiseringen gjennom nye rutiner og avklaring av roller og oppgaver. I tillegg hadde alle seksjonene store utfordringer knyttet til implementering og opplæring i nye administrative systemer. En samlet evaluering av omorganiseringen vil bli avsluttet i 2007.

Hovedfokus i de tre seksjonene er kort beskrevet nedenfor.

** Personalseksjonen*

Evaluering av avdelingsstyrene og fellestjenesten er planlagt gjennomført første halvår 2007, men de forberedende arbeider med oppnevning av prosjektgrupper fant sted siste kvartal 2006. En revidert organisasjonsplan vil først bli utarbeidet etter evalueringen, men det er foretatt flere justeringer i ansvars- og oppgavefordeling innad i seksjonene i løpet av 2006.

Kompetanseutvikling for undervisnings- og forskningspersonalet har hatt særlig fokus på oppfølging av akkrediteringsforskriften og førstelektorprogrammet, se avsnitt 7.2. Her er det også satt inn betydelige strategiske midler til ekstraordinære tiltak. Det er lagt planer for et videre arbeid med tilrettelegging for opprykk også i andre stillinger, men dette vil en videreføre fra og med første kvartal 2007.

Arbeidet med studielederinstruks ble påbegynt og slutføres i løpet av første kvartal 2007.

Det er nedsatt en arbeidsgruppe under personaldirektøren som arbeider med kompetansekartlegging og kompetanseplaner. Den består av kontorsjefene ved hver avdeling samt representanter fra personalseksjonen. Så snart arbeidsgruppen har fullført sitt arbeid, vil en utarbeide kompetanseplaner for avdelingene.

Det har i 2006 vært en gjennomgang av de teknisk-administrative stillingene for å tydeliggjøre arbeidsoppgaver og kompetansekrav som vil bli stilt i forbindelse med tilsetting i stillinger. Stillingsbeskrivelsene har vært drøftet med organisasjonene og blir lagt til grunn både for rekruttering til stillingene og ved kompetanseplaner for den enkelte - etter at en har fått innført de administrative systemene.

Året 2006 var preget av et betydelig antall tilsetnings saker for alle stillingsgrupper.

Personalseksjonen har arbeidet med endringer av valgreglement, nominasjonsprosesser mv i samarbeid med valgstyret. I tillegg har seksjonen hatt betydelig fokus på implementeringen av SAP. Enkelte moduler som var planlagt innført i 2006 er utsatt til 2007. Det ble tatt i bruk elektronisk søkersystem (Recruiter) og seksjonen har tatt i bruk ePhorte.

I forbindelse med innføring av avtalen om inkluderende arbeidsliv har avdelingsledere og administrative ledere fått opplæring og informasjon om konsekvensene av avtalen.

*** Studieseksjonen**

I forlengelsen av at den nye universitets- og høgskoleloven fra høsten 2005 har Studieseksjonen i 2006 arbeidet med oppdatering av de utfyllende bestemmelser i høgskolens egen eksamensforskrift, revisjon av bachelorforskriften og utfyllende bestemmelser til denne.

Studieseksjonen har i arbeidet med studieadministrativt system (FS), prioritert utarbeidelse av rutinebeskrivelser og brukerhåndbøker. Dette er grunnleggende dokumentasjon for å kvalitetssikre informasjon om høgskolens studenter og studier. FS danner grunnlaget for rapportering til bl.a. DBH (DataBase for Høyere utdanning).

Studiedirektøren har ansvar for å kvalitetssikre høgskolens studieplaner. Revidering og nye krav til studieplaner, ny mal og pålegg om synliggjøring av internasjonaliseringsaspektet i studieplaner har ført til behov for ny gjennomgang av alle høgskolens studieplaner. Dette arbeidet kom i gang i 2006, og vil bli videreført i 2007/2008.

Et publiseringsverktøy for studieplaner, Neted, er i løpet av 2006 blitt operativt. Dette systemet vil gjøre revisjonsarbeid og historikk knyttet til studieplanarbeid enklere i tiden framover. Det gjenstår imidlertid mye arbeid med innlegging av studieplandata før Neted fullt ut kan fungere etter intensjonen.

Arbeid med forbedring av høgskolens WEB er videreført i 2006 med ny design. Høgskoleavis på nett, aktivitetskalender for høgskolens virksomhet utbedres stadig og krever mye tid. 2006 ble et spesielt år også fordi samlokaliseringen på Remmen ble virkeliggjort. En egen brosjyre om høgskolen ble utarbeidet i denne forbindelse, og en informasjonsfilm om høgskolen ble laget og gjort tilgjengelig på nettet.

Opptaket i 2006 hadde omtrent samme søknadsmasse som i 2005. Året 2006 var imidlertid spesielt fordi alt måltallsopptak ble foretatt sentralt, også opptaket til videreutdanningene som tidligere ble foretatt ved den enkelte avdeling. Opptaks kvaliteten må gjennomgående sies å ha vært god, det har vært færre klagesaker i 2006 enn tidligere år.

Ved samlokaliseringen ble administrasjonene ved de tre avdelingene på Remmen og fellestjenestens studieseksjon slått sammen til én studieadministrasjon. Dette har i 2006 medført mye internt organisasjonsarbeid for å finne fram til en hensiktsmessig fordeling av oppgaver og ansvar.

*** Økonomiseksjonen**

Seksjonen har hatt følgende ekstraordinære utfordringer i 2006:

- innføring av ny kontoplan som skulle være klar til bruk fra 01.01.2007
- innføring av nytt budsjetteringsverktøy "Agresso Budget Manager", som er tatt i bruk fra og med 2007- budsjettet.
- innføring av elektronisk fakturabehandling av inngående fakturaer – "Contempus Invoice".
- innføring av Lønns- og personalsystemet SAP, som har skapt en del problemer i overføring av data fra lønnsystemet til regnskapssystemet, dette som følge av mangelfull integrasjon og rutiner.

Seksjonen har i deler av 2006 hatt redusert arbeidskapasitet som følge av langtids sykefravær og at 2 medarbeidere, etter eget ønske, har fått redusert sine stillinger. Dette er delvis kompensert med bruk av overtid.

*** Generelt**

Også medarbeiderne ved Arkivet har stått overfor store utfordringer i 2006. Fra mars startet en gradvis utrulling av ePhorte arkiv- og saksbehandlersystem. Det er holdt en rekke kurs for å lære ansatte å bruke systemet. Det er et komplekst system som krever gode arkivrutiner og digital kompetanse, samtidig som det er rasjonelt og gir et helt annet redskap for systematisering og gjenfinning.

Den omfattende ressursanalysen av faglig virksomhet som ble påbegynt i 2005, ble avsluttet i 2006 med dokumentasjon av ressursbruk. Analysen koples nå til gjennomgangen av studieporteføljen.

Samtidig brukte man en del av resultatene i arbeidet med justering av den interne budsjettfordelingsmodellen.

Høgskolen reviderte i 2006 sin tiltaksplan for målbruk. Planen omfatter informasjon på papir, nettsider, skjema og opplæring. Eksempler på tiltak som er iverksatt i 2006:

- Strategisk plan/handlingsplan er utarbeidet på nynorsk.
- Rektor har konsekvent benyttet nynorsk i sine innlegg på Rektors blogg.
- Et utvalg av stillinger er utlyst på nynorsk.

Det arbeides nå systematisk med å møte kravene i lovverket.

8.2 Bibliotektenester

Bibliotektenesten spiller en viktig rolle i et akademisk miljø. Det er nødvendig med gode samlinger og at studenter og ansatte får den service og støtte som de har krav på. Høgskolens bibliotek har i 2006 igjen en stor økning i aktiviteten, og biblioteket blir stadig mer brukt.

Tabellen nedenfor viser utlånsøkningen fra 2000 til 2006. Det har vært en jevn økning de siste åtte årene, men den største økningen er fra 2005 til 2006 – hele 18 %. Dette må sees i sammenheng med flytting til nytt bibliotek på Remmen og økt bibliotekundervisning. Den nye bibliotekavdelingen i Halden økte mest, fra 33.642 i 2005 til 46.763 i 2006 (39 %). Det er allikevel viktig å understreke at bibliotekavdelingen i Fredrikstad står for 50 % av det totale utlånet med 52.251 utlån. Denne bibliotekavdelingen har i hele statistikkperioden stått for 50 % eller mer av det totale utlånet.

Tabell 17. Utviklingen i totale utlån 2000 - 2006

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Totalt	52.844	58.024	65.079	75.177	82.725	88.255	104.481

Utlån til andre bibliotek er en del av det totale utlånet. Tallene for 2006 viser at vi låner ut dobbelt så mye som vi låner inn. Høgskolens bibliotek er dermed en netto yter i det nasjonale fjernlånsnettverket.

Høgskolens bibliotek har nå totalt 125.468 bind. Det ble kjøpt inn 9.146 nye bind i løpet av året, mens 6.804 ble kassert.

Brukerne har tilgang til 5.724 trykte og elektroniske tidsskrifter, og det abonneres på totalt 25 referanse- og fulltekstdatabaser. Disse databasene dekker alle aktuelle fagområder for høgskolen.

Biblioteket har stort fokus på service og brukerstøtte. Når det gjelder oppfølging av student-evalueringer vises det til avsnitt 4.4.4. Informasjon om kontaktmuligheter finnes på bibliotekets nettsider, og det er også mulighet for individuell veiledning og bistand via mail og chat-tjeneste.

Bibliotekets medarbeidere underviser mye og ser at det gir resultater i mer aktivitet. Det har i løpet av 2006 vært undervist ca. 350 timer av bibliotekpersonalet. Bibliotekundervisningen for studenter er godt integrert i det øvrige undervisningsopplegget.

Biblioteket har vært aktivt med å utvikle et system for "open access" publisering i BIBSYS regi gjennom representasjon i arbeidsgruppen som har utviklet et system for institusjonelle arkiv (Prosjekt PEPIA).

For å støtte avdelingenes FoU-aktivitet er det gitt undervisning i bruk av databaser for ansatte. Det er også undervist i referanseteknikk og bruk av RefWorks (datasystem for referansebehandling).

Ansatte i biblioteket har vært aktive og publisert 3 artikler og 4 debattinnlegg i bibliotektidsskrifter i løpet av 2006. Det er videre holdt et foredrag om referanseteknikk for skolebibliotekarer i Akershus.

8.3 IT-tjenester

Virksomheten i 2006 var preget av oppgaver og klargjøring ved innflytting i siste byggetrinn på Remmen.

Blackboard er oppgradert til ny og mer omfattende versjon og installert på ny tjenermaskin med bedret kapasitet. Administrative systemer er under kontinuerlig utvikling og tilpasning, aktuelle arbeidsområder er utrulling av ePhorte til flere brukergrupper, igangsettelse av Agresso BudgetManager foruten selvbetjeningsmodul i SAP.

Høgskolen har bidratt med øremerkede midler til departementets finansiering av UNINETTs GigaCampus prosjekt. Prosjektets mål er å samle, systematisere og formidle tjenester og kompetanse innen IKT infrastruktur i UH-sektoren. Høgskolen har nytte av dette prosjektet innen flere områder. Prosjekt FEIDE-innføring med USIT ved UiO som leverandør kom godt i gang og forventes satt i drift april 2007.

Når det gjelder oppfølging av studentevalueringen i 2006 er det identifisert konkrete problemområder, og det er formulert tiltak som forutsettes iverksatt i 2007.

IT-drifts personale er nå fordelt på arbeidsområder, noe som har gitt mulighet for spesialisering og bedret kompetanse. Målet er at dette skal gi kvalitetsheving innen brukerstøtte.

8.4 Bygninger

Avdelingene i Halden tok i 2006 i bruk 2. byggetrinn på Remmen, som inneholder kantine, spesialrom for Avdeling for læreuutdanning samt lokaler for Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen. Allerede ved innflyttingen i byggetrinn 2 ble det registrert en mangel på tilfredsstillende kontorer for Avdeling for lærerutdanning.

Post- og trykkeritjenesten flyttet inn i hensiktsmessige og gode lokaler i nybygget på Remmen sommeren 2006.

Avdelingene i Sarpsborg og Fredrikstad har kun hatt mindre endringer i bygningsmessige fasiliteter

Bibliotekavdelingene ved Akademi for scenekunst og Avdeling for helse- og sosialfag er i ferd med å få for liten plass. Det er kjøpt inn supplerende hyller begge steder, og man har nå ikke noe utvidelsespotensial. Det er kjøpt inn ny og større skranke ved bibliotekavdelingen på Kråkerøy. Bakgrunnen er at man ønsker flere arbeidsplasser i skranken, slik at man kan betjene flere samtidig.

Høgskolen får mange henvendelser om lån og leie av lokalene til ulike tiltak. Dette gjelder for eksempel studierealterte arrangementer og lokale kultur og idrettsarrangementer. For å imøtekomme flest mulig av slike behov uten at det kommer i konflikt med høgskolens egen virksomhet, er det satt opp retningslinjer og vilkår for dette. Bygningsmessig drift har ansvar for å legge til rette for og følge opp alle slike avtaler. Virksomheten kan over tid bidra til at høgskolen fremstår som et viktig lokalt og regionalt møtested.

8.5 Universell utforming

Arbeidet med tilrettelegging for studenter med særskilte behov fungerer nok i dag på den måten at man tar tak i eventuelle problemer når de oppstår, fremfor at universell utforming er en naturlig dimensjon i planlegging og gjennomføring av utdanning og andre oppgaver ved høgskolen. LMU har ansvaret for psykisk og fysisk læringsmiljø ved høgskolen og er også involvert i planprosessene for å sikre at læringsmiljøet ivaretas i handlings- og aktivitetsplaner. LMU er i så måte forankret slik i organisasjonen at alt ligger til rette for at utvalget kan jobbe for å fremme beste praksis når det gjelder utvikling av et godt og inkluderende læringsmiljø ved høgskolen, også for studenter med nedsatt funksjonsevne.

Den enkelte student har selv ansvar for å informere om sine behov for eventuell tilrettelegging (dvs søke opptak på særskilt grunnlag). Rutinene for hvilken informasjon som automatisk bør gå fra opptakskontoret til lokal studieadministrasjon bør imidlertid presiseres, da det har vært tilfeller der lokal studieadministrasjon ikke har fått beskjed om at det vil komme studenter med spesielle tilpasningsbehov. Dette kan også skyldes lokal kommunikasjonsvikt, da informasjon fra opptakskontoret til avdelingene går tjenestevei, dvs. til kontorsjef ved hver enkelt avdeling.

Dette kan også skyldes at en del søkere ønsker å fungere som "vanlige" studenter og derfor ikke ber om tilrettelegging før studiestart. I følge StudentRådgivningen kan noen av de aktuelle studentene også finne det vanskelig å formulere hvilke behov de har. Dette gjelder muligens i første rekke studenter som først etter uker eller måneder opplever at de trenger ulike former for tilrettelegging. StudentRådgivningens sammensatte faglige kompetanse, erfaringsbakgrunn og kjennskap til det offentlige hjelpeapparatet er verdifull for denne gruppen studenter.

9. RESSURSINNSATS

9.1 Personalressurser

Pr 30.09.2006 hadde høgskolen i alt 440,4 årsverk knyttet til sin virksomhet. Av disse var 91,4 årsverk midlertidige. Det store antallet midlertidige stillinger er noe misvisende i det tallet også omfatter årsverk som i realiteten er faste eller vikarer som medfører at stillinger telles dobbelt. I tallene ligger blant annet:

- professor II
- lærlinger
- rekrutteringsstipendiatstillinger
- åremålsstillinger
- vikarer
- enkelte stillinger knyttet til eksternt finansiert videreutdanning

Akademi for scenekunst benytter i stor grad midlertidige stillinger i sin undervisning. I tillegg omfatter tallene personer som i utgangspunktet er tilsatt i faste stillinger under forutsetning av at de oppnår høgskolelektorkompetanse. Også leder for Studentparlamentet er telt som midlertidig.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i totalt antall årsverk fordelt på driftsenheter. Fellestjenestene er vist samlet.

Tabell 18. Antall årsverk 2002 – 2006 fordelt på driftsenheter

Driftsenheter	2002		2003		2004		2005 ²		2006 ³	
	Totalt	Kvinner %	Totalt	Kvinner %	Totalt	Kvinner %	Totalt	Kvinner %	Totalt	Kvinner %
Fellestjenester	67,1	63,9	66,5	61,0	81,6	62,3	159,8	59,5	109,3	68,4
Akademi for scenekunst	7,2	35,0	10,6	67,1	9,1	53,0	4,8	52,1	9,5	45,4
Helse- og sosialfag	93,2	67,0	95,0	64,2	101,8	64,6	88,6	62,2	108,2	66,2
Informasjonsteknologi	39,5	22,3	35,3	24,3	38,9	18,5	25,1	12,0	26,6	8,6
Ingeniørfag	40,8	28,4	44,4	23,9	44,0	31,8	27,6	18,1	44,4	24,3
Lærerutdanning	81,9	42,3	85,2	41,9	95,1	44,7	79,7	39,9	93,4	39,2
Økonomi, språk, samfunnsfag	43,1	37,6	46,0	34,1	50,3	31,8	38,8	25,8	45,0	31,1
Fremmedspråksenter	-	-	-	-	-	-	-	-	3,9	100,0
Sum	372,8	48,0	383,0	46,8	420,9	47,8	424,4	47,7	440,4	49,6

² I 2005 omfatter gruppen Fellestjenester også administrativt og teknisk personale ved avdelingene for helse- og sosialfag og ingeniørfag, samt Akademi for scenekunst

³ Innføringen av SAP har medført en mer nøyaktig rapportering fra 2006. Tidligere var dataene basert på manuelle registre, noe som kan ha medført et avvik i grunnlaget for rapporteringen.

Tallene viser en betydelig økning i bemanningen. Ser man antall ansatte i forhold til antall studenter, var det i 2006 8,2 studenter pr årsverk mot 10,1 i 2004. Gjennomsnittet for statlige høyskoler har utviklet seg fra 10,0 i 2004 til 9,5 i 2006. Det innebærer at HiØ har utviklet seg fra å ha flere studenter pr ansatt enn gjennomsnittet i 2004 til færre i 2006.

Undervisnings- og forskningspersonalet utgjør den største stillingsgruppen i høyskolen. I 2006 utgjorde de 62 %. Tabellen nedenfor viser forholdet mellom de ulike stillingsgruppene for 2002, 2004 og 2006.

Tabell 19. Utvikling i ulike stillingsgrupper 2002 - 2006

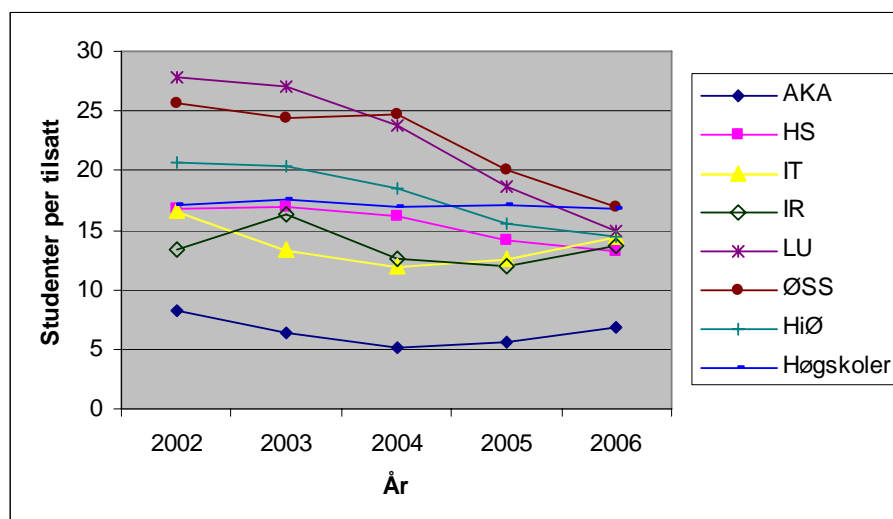
Still.gruppe	2002		2004		2006		Endring 2002/2006
	Årsverk	% kvinner	Årsverk	% kvinner	Årsverk	% kvinner	
Underv./forskning	236,3	41,3	269,7	41,5	273,6	43,5	15,8 %
Støttestillinger	47,9	47,4	47,9	43,6	49,5	41,6	3,3 %
Adm.stillinger	71,4	57,0	79,2	63,3	92,5	66,7	29,6 %
Drift/vedlikehold	16,1	80,7	22,1	82,5	21,8	77,9	35,4 %
Annet	1,1	63,6	2,0	0,0	3,0	0,0	172,7 %
Totalt	372,8	48,0	420,9	47,8	440,4	49,6	18,1 %

Størst endring har det vært i administrative stillinger, der noe skyldes at Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen er registrert under høyskolen. I tillegg har det vært en styrking av bemanningen i sentrale saksbehandler-/fagstillinger. Det gjelder for eksempel FoU-koordinator, kvalitetsrådgiver og juridisk rådgiver. Det har også vært en generell styrking av den studieadministrative siden for å kunne møte økte oppgaver og sikre en bedre kvalitet i tjenestene. Deler av økningen kan også skyldes en omdefinering av stillinger. Forholdet mellom administrative stillinger og undervisnings- og forskningsstillinger har imidlertid holdt seg stabilt på 0,3 i perioden. Gjennomsnittet for statlige høyskoler er her 0,4.

Økningen i antall stillinger innen drift/vedlikehold skyldes økte arealer.

Antall undervisnings- og forskningsstillinger er økt med 15,8 % i perioden. Det er interessant å se disse stillingene i forhold til utviklingen av antall studenter. I 2002 hadde høyskolen 20,6 studenter per årsverk i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger. I 2006 hadde dette sunket til 14,4. Med unntak av Avdeling for ingeniørfag har samtlige avdelinger færre studenter per årsverk i 2006 sammenlignet med 2002. Avdeling for lærerutdanning er den avdelingen som har hatt den største reduksjonen i antall studenter per årsverk i undervisnings- og forskningsstillinger. Når det gjelder Avdeling for informasjonsteknologi, kan utviklingen tyde på at de er i ferd med å tilpasse omfang av undervisningspersonale til antall studenter, og de ligger i 2006 nøyaktig på gjennomsnittet for høyskolen.

Figur 8. Studenter per årsverk i undervisnings- og forskningsstillinger 2002 - 2006

Dette viser at det synkende studenttallet de siste årene ikke har resultert i en tilsvarende reduksjon i antall undervisnings- og forskningsstillinger. Samtidig har innføring av Kvalitetsreformen ført til tettere individuell oppfølging enn tidligere. For høgskolesektoren som helhet har antall studenter per årsverk vært stabilt de siste årene. Høgskolen har gått fra å være nummer to blant de statlige høgskolene i forhold til å ha flest studenter per årsverk i undervisnings- og forskningsstillinger til 20. plass.

Kvalitetsreformen fokuserer i stor grad på kompetansen hos undervisnings- og forskningspersonalet, og det har de siste årene vært en bevisst satsing på å øke førstekompetansen. Tabell 20 viser utviklingen i ulike stillingskategorier for avdelingene samlet. Stillinger knyttet til Fellestjenestene er ikke med i tallene.

Tabell 20. Utvikling i stillingskategorier – undervisnings- og forskningspersonale 2002 – 2006

Still.kategori	2002	2004	2006	Endring 2002/2006
Professor	6,3	7,3	7,5	19,1 %
Dosent	1,2	0,0	0,0	
Førstestillinger	63,8	77,1	82,9	29,9 %
Høgskolelektor/amanuensis	125,4	147,9	148,0	18,0 %
Høgskolelærer	34,2	25,6	26,8	-21,6 %
Stipendiater/vit.assistent	3,0	8,8	7,0	133,3 %
Totalt	233,9	266,7	272,2	16,4 %

Det har vært en klar økning i antall førstestillinger. Når dette fortsatt ikke har medført en reduksjon i antall høgskolelærere, skyldes nok dette at det i en tid med sterk satsing på kompetanseoppbygging, har vært nødvendig å kompensere for frikjøp ved å tilsette midlertidig i lavere stillinger.

Et annet viktig moment når det gjelder personalet er aldersfordeling. Tabellen nedenfor viser aldersfordelingen i de ulike driftsenhetene.

Tabell 21. Gjennomsnittsalder fordelt på driftsenheter 2002 - 2006

Avdeling/Fakultet	2002	2003	2004	2005	2006
	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt
Fellestjenestene	46,7	45,6	46,7	45,2	44,9
Akademi for scenekunst	49,8	47,8	49,3	51,7	49,0
Avdeling for helse- og sosialfag	48,2	50,4	49,6	50,4	49,9
Avdeling for informasjonsteknologi	40,9	42,7	42,3	46,0	46,6
Avdeling for ingeniørfag	51,4	49,7	50,9	50,7	49,6
Avdeling for lærerutdanning	51,3	52,6	52,1	53,2	52,3
Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag	48,4	50,0	48,3	51,3	51,2
Fremmedspråksenter	-	-	-	-	44,3
Sum	48,2	49,1	48,8	49,4	49,0

Høgskolens tilsatte har en relativt høy gjennomsnittsalder, også sett i forhold til gjennomsnittet for de statlige høgskolene som er 46,4 år. Dette byr på store utfordringer når det gjelder nyrekruttering. Ser vi på aldersfordelingen i de ulike stillingsgruppene viser utviklingen fra 2002 til 2006 følgende:

Tabell 22. Gjennomsnittsalder i ulike stillingsgrupper 2002 - 2006

Stillingsgruppe	2002	2003	2004	2005	2006
	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt
Administrative stillinger	48,9	48,8	47,8	47,7	47,1
Andre stillinger	18,7	26,8	19,0	18,3	18,3
Drifts- og vedlikeholdsstillinger	50,8	51,0	53,0	51,5	52,7
Støttestillinger for undervisning, forskning og formidling	40,7	41,8	42,8	42,7	43,2
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger	49,5	50,7	50,2	51,3	50,6
Sum	48,2	49,1	48,8	49,4	49,0

Tallene viser at det ikke har vært noen større endringer i perioden. Størst økning i gjennomsnittsalder har det vært i støttetillingene. Innen gruppen undervisnings- og forskningsstillinger har det vært en økning i gjennomsnittsalder i alle førstestillingene – fra 51,4 til 53,4, mens professorene har blitt yngre – fra 57,7 til 55,6.

I tillegg til de ordinære stillingsressursene, bruker avdelingene betydelige ressurser i form av timelærere, øvingslærere, kjøp av undervisningstjenester og overtimer egne ansatte. I 2006 utgjorde dette til sammen anslagsvis 34,6 årsverk. Beregningen er basert på regnskapstall og en gjennomsnittspris pr årsverk på kr 550.000. Tabellen nedenfor viser fordelingen mellom avdelingene.

Tabell 23. Bruk av timelærere, kjøp av undervisningstjenester og overtimer egne ansatte

Avdeling	Bevilgn.finansiert virksomhet		Eksternt finansiert virksomhet		Totalt	
	Timelærere/kjøp	Overtimer	Timelærere/kjøp	Overtimer	Timelærere/kjøp	Overtimer
Scenekunst	3,23	0,02	0,00	0,00	3,23	0,02
Helse/sosial	6,49	2,91	0,23	0,41	6,72	3,32
Lærerutd.	4,68	1,78	2,91	1,23	7,59	3,01
Ingeniørfag	2,14	1,49	0,44	0,44	2,58	1,93
Øk/språk	3,53	0,63	0,05	0,22	3,58	0,85
Inf.tekn.	1,15	0,52	0,11	0,00	1,26	0,52
SUM	21,22	7,35	3,74	2,30	24,96	9,65

9.2 Økonomi

9.2.1 Bevilgningsfinansiert virksomhet (BFV)

Høgskolens driftsinntekter økte med 0,9 % i 2006, mens driftskostnadene økte med 6,8 %, noe som medførte et "underskudd" på bevilgningsfinansiert virksomhet med kr 6.600.000. Isolert sett er dette et foruroligende resultat, men det skyldes delvis ekstraordinære forhold og er betydelig bedre enn det som var planlagt. En hovedårsak til dette er et fortsatt etterslep når det gjelder investeringer på Remmen.

Tabellen nedenfor viser resultatutviklingen i de enkelte driftsenhetene fra 2003 til 2006 når det gjelder bevilgningen fra departementet.

Tabell 24. Resultatutvikling 2003 – 2006 fordelt på driftsenheter

(hele1000 kr)

Driftsenhet	Akk. resultat	Akk. resultat	Akk. resultat	Akk. resultat	"Resultat"
	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	2006
Administrativ fellestjeneste	1.396	2.447	2.738	1.858	-880
Bygn.messig drift	-759	4.831	7.013	-2.548	-9.561
IT-drift	1.879	2.532	3.794	2.603	-1.191
Bibliotek	1.635	1.147	1.683	1.592	-91
Informasjonsteknologi	2.510	5.086	4.645	5.768	1.123
Økonomi, språk, samfunnsfag	2.761	3.916	1.278	2.829	1.551
Ingeniørfag	-1.411	447	433	1.224	791
Lærerutdanning	1.775	43	376	-252	-628
Helse- og sosialfag	-2.553	472	-120	451	571
Scenekunst	735	1.550	1.391	1.035	-356
Strategiske midler/fellesformål	5.496	8.110	19.988	22.616	2.628
Avsatt neste års ramme	2.900	833	0	0	0
Totalt	16.364	31.414	43.220	37.176	-6.043

Tallene viser at 6 driftsenheter kommer negativt ut av 2006. Aller mest dramatisk er underskuddet for Bygningsmessig drift. I utgangspunktet var det budsjettet med et underskudd på kr 5.800.000. Det faktiske resultatet viser er underskudd på kr 9.500.000. I praksis innebærer det at avsatte midler på kr 7.000.000 er oppbrukt samtidig som det gjenstår et udekket underskudd på kr 2.500.000. De øvrige enhetene med unntak av Avdeling for lærerutdanning har fortsatt avsatte midler, og for alle disse ble resultatet uansett noe bedre en forutsatt. Resultatet for Avdeling for lærerutdanning er i tråd med prognosen, og dekkes av avdelingens virksomhetskapital.

Det store underskuddet innen Bygningsmessig drift skyldes flere forhold, både feilbudsjettering og uforutsette høye kostnader. Noen av de viktigste momentene er:

- avtale med Fredrikstad kommune om betaling for parkering på Værste-området. Høgskolen ble ikke varslet om disse kostnadene tidsnok til å kunne ta høyde for dem i budsjettet for 2006. Kostnadene utgjorde ca kr 700.000.
- feilbudsjettering av lønn
- mindre sykefravær og dermed mindre refusjoner av sykepenger enn budsjettet
- høyere forbruk/pris og dermed høyere kostnader for energi enn budsjettet

Høgskolens avsetning er redusert med kr 6 mill. til kr 37.200.000 mill fra 2005 til 2006. Betydelige deler av dette er imidlertid øremerket spesielle formål, forventet reduksjon i bevilgning eller planlagt, men utsatt aktivitet. De store postene er:

- Remmen kr 13.000.000
- Rekrutteringsstipendiater ca kr 5.000.000
- Annen kompetanseoppbygging (alle ansatte) ca kr 3.500.000

Under strategiske midler er ytterligere kr 2.500.000 øremerket ulike formål, mens kr 2.400.000 er avsatt på disposisjonsfond. Av dette er ca kr 1.000.000 øremerket styrking av rammen for 2007, og potten skal også dekke høgskolens andel av kostnadene for Vitensenteret i 2007. I praksis betyr dette at høgskolen ikke har udisponerte reserver.

To avdelinger ble i budsjettbehandlingen for 2007 pålagt å benytte avsatte midler til styrking av ramme: Akademi for scenekunst med kr 250.000 og Avdeling for informasjonsteknologi med kr 1.300.000 – i sistnevnte tilfelle gjelder det midler avsatt for å møte redusert bevilgning som følge av redusert studiepoengproduksjon.

I tillegg til avsetninger knyttet til bevilgningen fra departementet, er det også foretatt avsetninger innen BFV av midler fra andre departementer og statlige etater, herunder NFR. Til sammen utgjør det kr 5.500.000. Av dette gjelder kr 3.100.000 Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen der høgskolen er tillagt det administrative ansvaret. Når det gjelder midler knyttet til NFR-prosjekter er status kr 500.000. Dette er en reduksjon fra kr 1.500.000 i 2005. Høgskolen er imidlertid tildelt midler til et nytt større prosjekt fra 2007, og den kraftige nedgangen er derfor midlertidig. Likevel er det betenkelig at så lite av høgskolens FoU-virksomhet finansieres av NFR.

De avsatte midlene utenom grunnbevilgningen fordeler seg på driftsenheter som vist i tabellen nedenfor.

Tabell 25. Avsetninger 2003 – 2006 annen bevilgningsfinansiert virksomhet

(hele 1000 kr)

Driftsenhet	Avsatt	Avsatt	Avsatt	Avsatt	Bevegelse
	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	
Nasjonalt senter for fremmedspråk			2.266	3.175	909
Administrativ fellestjeneste	47	101	0	0	0
Økonomi, språk og sam.fag		598	914	669	-245
Ingeniørfag	603	1.110	1.526	889	-637
Informasjonsteknologi			0	0	0
Lærerutdanning	353	568	684	584	-100
Helse- og sosialfag	748	242	743	227	-516
Totalt	1.751	2.619	6.133	5.544	-589

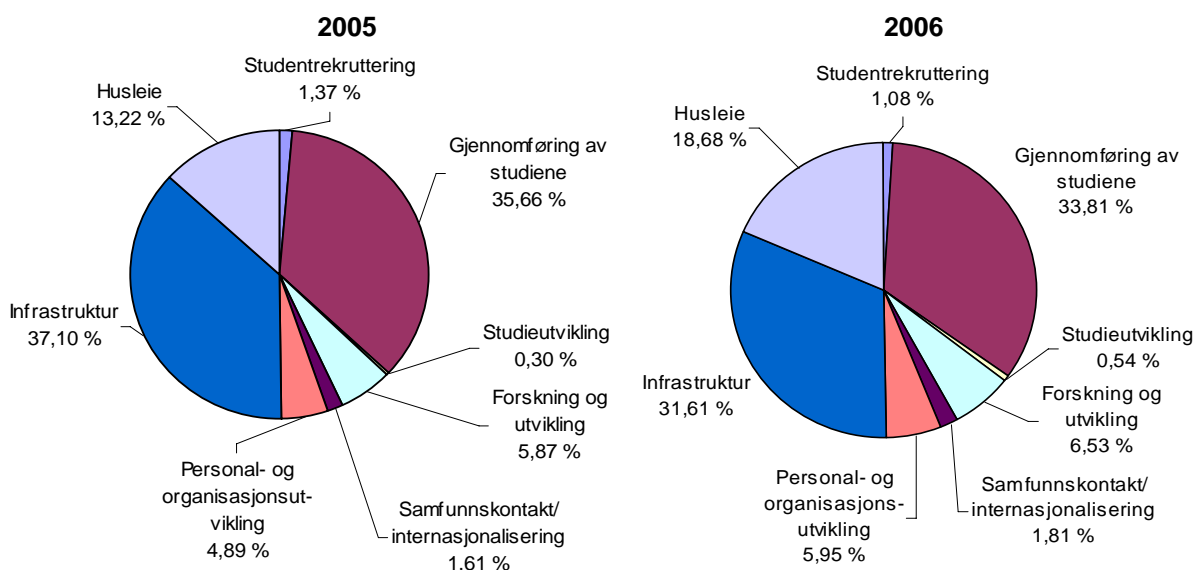
Alle midlene er bundet til særskilte formål/prosjekter. NFR-midlene er i hovedsak knyttet til Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag, mens det fortsatt gjenstår en liten rest på Avdeling for ingeniørfag.

I tillegg til ansvarsdimensjonen er det interessant å se på hvordan kostnadene i bevilgningsfinansiert virksomhet fordeler seg på formål. Figurene nedenfor viser fordelingen på hovedformål 2005 – 2006.

Det er fortsatt svakheter i grunnlaget, men tallene gir likevel en pekepinn på fordelingen mellom høgskolens ulike oppgaver.

Fig. 9 Ressursbruk 2005 – 2006 fordelt på formål

Husleie og infrastruktur utgjør til sammen ca 50 % av kostnadene. Til tross for en betydelig økning i husleiekostnadene fra 2005 til 2006 har ikke denne andelen økt. Når det gjelder primæroppgavene, viser tallene en mindre forskyvning fra gjennomføring av studiene til FoU og samfunnskontakt. Også andelen som går til personal- og organisasjonsutvikling er økt som følge av den strategiske satsingen på kompetanseoppbygging av undervisnings- og forskningspersonalet. I kroner viser regnskapene følgende utvikling for FoU og kompetanseoppbygging (1000 kr):

Formål	2005	2006
Forskning og utvikling	22.467	26.808
Kompetanseoppbygging undervisnings- og forskningspersonalet	11.628	13.390

9.2.2 Eksternt finansiert/samfinansiert virksomhet

Høgskolens eksternt finansierte virksomhet viste i 2006 en omsetning på kr 19.700.000. Dette er kr 2.700.000 mer enn i 2005. Resultatet er på kr 1.100.000, omtrent det samme som i 2005. Resultatet er imidlertid avhengig av når de enkelte prosjektene avsluttes og kan derfor svinge fra år til år.

Tabell 26. Omsetning og resultat 2004 – 2006 fordelt på avdelinger

Driftsenhet/formål	2004		2005		2006	
	Omsetning	Resultat	Omsetning	Resultat	Omsetning	Resultat
Administrativ fellesjeneste	154	0	31	0	269	0
Bygningsmessig drift	0	0	0	0	0	0
IT-drift	0	0	0	0	0	0
Bibliotek	69	-60	0	0	0	0
Fellesformål/strategiske tiltak	286	0	332	0	285	0
Akademi for scenekunst	0	0	0	0	0	0
Avd. for informasjonsteknologi	576	-65	574	-12	664	181
Avd. for økonomi, språk og s.fag	2.868	62	1.902	-409	1.143	-464
Avd. for ingeniørfag	2.251	-20	4.057	-208	5.449	-389
Avd. for lærerutdanning	9.041	-2.266	8.359	-284	8.440	-277
Avd. for helse- og sosialfag	2.518	-82	2.967	-163	3.400	-105
Totalt	17.763	-2.431	18.222	-1.076	19.650	-1.054

I 2006 hentet høgskolen 19,7 % av de eksterne inntektene fra andre statlige institusjoner/foretak, omtrent det samme som i 2005. Kommuner og fylkeskommuner bidrar med snaut 24 % av inntektene,

noe som innebærer en betydelig reduksjon i forhold til 2005 – ca kr 1.300.000. Private, hovedsakelig betalingsstudenter, bidrar med 27,4 %, omtrent som i 2005. Andelen fra næringslivet er økt noe fra 2005, fra 10 % til 12,5 %. Bidragene fra EU er ytterligere redusert, og utgjør nå bare 4,5 % av inntektene. Sammen med reduksjonen i NFR-midler kan dette medføre en redusert bevilgning ettersom omfang av NFR- og EU-midler utgjør to av kriteriene i departementets FoU-modul.

Resultatene av den eksternt finansierte virksomheten skal føres etter ordinært regnskapsprinsipp hvor resultatet føres mot virksomhetskapital. Høgskolen har valgt å la virksomhetskapitalen bli i den driftsenhet som har generert resultatet. Det betyr at det ikke finnes noen felles virksomhetskapital for høgskolen på nåværende tidspunkt.

Når det gjelder virksomhetskapital ved avdelingene, viser tabellen nedenfor status og bruk/avsetning i 2006, inkludert disposisjonene som følger av foreløpig regnskap. Tabellen tar også hensyn til foreslåtte disponeringer/avsetninger som følge av regnskapsresultatet 2006. Det gir følgende status ved utgangen av 2006 for de enkelte driftsenheter:

Tabell 27. Endring i virksomhetskapitalen 2005 – 2006

Driftsenhet	Virks.kapital 01.01	Endring i løpet av året	Resultat EFV		Dispon. BFV	Virks.kapital 31.12
			Avsetning	Dekning		
Bibliotek	44.768,40					44.768,40
IT-drift	6.511,33					6.511,33
Informasjonstekn	533.825,97			-181.175,83		352.650,14
Økonomi/språk	483.608,67		463.690,29			947.298,96
Ingeniørfag	316.895,98		388.546,78			705.442,76
Lærerutdanning	2.574.518,01		277.076,14			2.851.594,15
Helse/sosialfag	245.489,97		105.454,99			350.944,96
	4.205.618,33		1.234.768,20	-181.175,83		5.259.210,70

9.2.3 Effektivitetsindikatorer

På basis av rapporter fra de enkelte universiteter og høgskoler utarbeides det en rekke nøkkeltall som kan gi grunnlag for en vurdering av egen ressursbruk sett i forhold til andre institusjoner. Det er nedenfor valgt ut enkelte av disse for å gi et bilde av høgskolens situasjon. Denne type indikatorer må brukes med varsomhet ettersom det kan være ulikheter i måte å organisere tjenestene på, men samtidig må vi også være klar over at disse vurderes som vesentlig styringsinformasjon av departementet.

Tallene er hentet fra regnskap og er oppgitt i 1000 kr.

Indikator	2004	2005	2006	Endring 2004/2006
Pris pr 60-studiepoengsenhet				
HiØ	121,7	138,4	153,5	26,1 %
Statlige høgskoler	115,5	121,1	126,9	9,9 %
Pris pr student				
HiØ	83,2	108,4	118,7	42,7 %
Statlige høgskoler	86,9	90,6	95,4	9,8 %
Totale bevilgninger (BFV)/student				
HiØ	80,5	105,6	109,0	35,4 %
Statlige høgskoler	79,7	82,5	86,8	8,9 %
Totale bevilgninger BFV/ant. årsverk				
HiØ	825,7	927,0	896,7	8,6 %
Statlige høgskoler	816,2	824,3	835,9	2,4 %

Tallene viser at høgskolen har hatt en negativ utvikling i forhold til gjennomsnittet for de statlige høgskolene. En del av årsaken til den store kostnadsøkningen er knyttet til Remmen-utbyggingen idet driftskostnadene i 2005 og 2006 har inneholdt bevilgningen til inventar og utstyr. Imidlertid er det også en reell økning i pris pr student ettersom antall studenter er redusert i perioden.

Det er også interessant å se på enkelte indikatorer knyttet til infrastruktur.

Indikator	2004	2005	2006	Endring 2004/2006
<i>Antall m2 pr student</i>				
HiØ	10,9	18,1	17,1	56,9 %
Statlige høyskoler	12,3	12,5	12,3	0,0 %
<i>Vedlikehold/drift bygg i % av tot. driftskostnader</i>				
HiØ	3,9	4,4	4,2	0,3 %
Statlige høyskoler	2,8	3,3	3,4	0,6 %
<i>Husleie i % av totale driftskostnader</i>				
HiØ	10,7	12,7	18,0	7,3 %
Statlige høyskoler	15,2	15,1	15,1	-0,1 %

Også på disse indikatorene slår Remmen-utbyggingen ut. Antall m2 pr student er nå 39 % over gjennomsnittet for sektoren. Utbyggingen har foreløpig ikke slått ut i økte driftskostnader, derimot ser vi en kraftig økning av husleie.